

Natuurtoets

N206 Europaweg

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN t.b.v.
de uitvoering

projectnummer 435128
definitief revisie 3
20 oktober 2021

Natuurtoets

N206 Europaweg

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN t.b.v. de uitvoering

projectnummer 435128

definitief revisie 3
20 oktober 2021

Auteurs

SCHJ van Eijk

Opdrachtgever

Provincie Zuid-Holland
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW 'S-GRAVENHAGE

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
20-10-2021

beschrijving revisie 3
definitief

gecontroleerd
R.H. van Trigt

vrijgave
G.J. Muijs

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Planvoornemen	2
1.3	Doel en onderzoeksvragen	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Soortbescherming	4
2.3	Gebiedsbescherming	5
2.3.1	Natura 2000	5
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	5
2.3.3	Bescherming van houtopstanden	6
3	Methodiek	7
3.1	Algemeen	7
3.2	Bureauonderzoek	7
3.3	Terreinbezoek	8
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	8
4	Resultaten	9
4.1	Gebiedsbeschrijving	9
4.2	Beschermde soorten	9
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	9
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	10
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	14
4.3	Beschermde gebieden	14
4.3.1	Natura 2000-gebieden	14
4.3.2	Natuurnetwerk Nederland	15
4.3.3	Bescherming van houtopstanden	16
5	Toetsing	17
5.1	Toetsing effect op beschermde soorten	17
5.1.1	Vogels	17
5.1.2	Zoogdieren	18
5.1.3	Vissen	19
5.2	Effecten op beschermde gebieden	19
5.2.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	19
5.2.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	20
5.2.3	Bescherming van houtopstanden	21
5.3	Relatie met ontheffing RVO, 2015	21
6	Bronnen	23

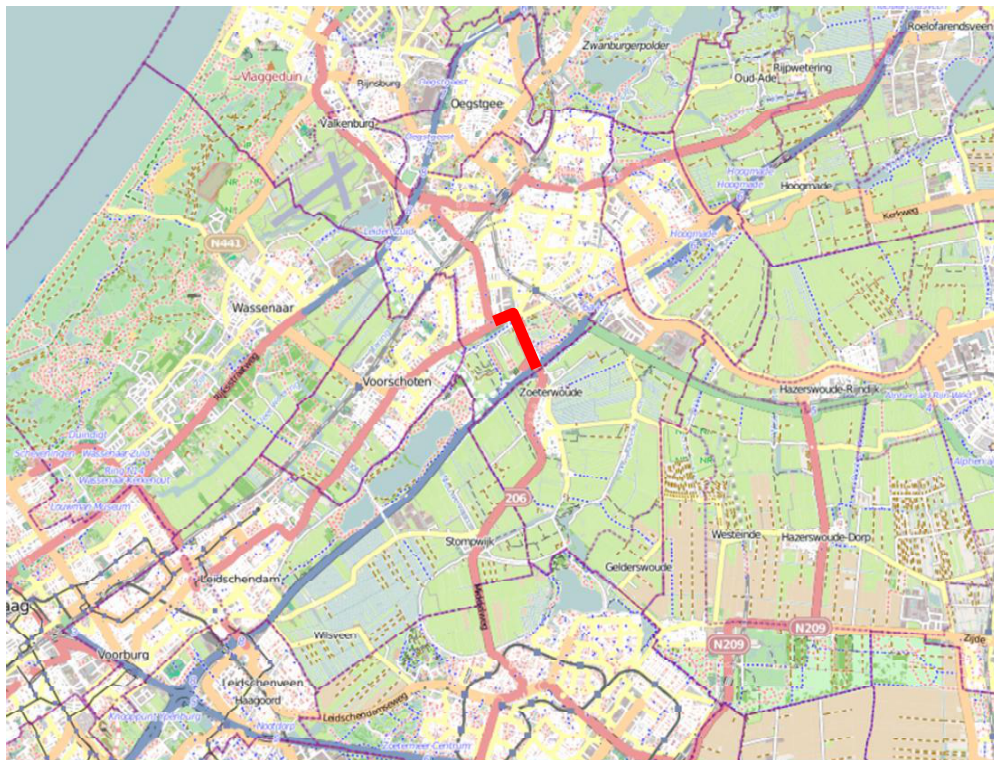
Bijlagen

24

Bijlage 1: Wettelijk kader

Bijlage 2: N206 Europaweg, onderzoek vliegroutes vleermuizen en platte schijfhoren.

Bijlage 3: Rapportage jaarrond onderzoek vleermuizen

Globale ligging van het plangebied (rode lijn). Bron: Globespotter, 2018.

Conclusies en advies

De provincie Zuid Holland is voornemens om de N206 te gaan opwaarderen als onderdeel van de RijnlandRoute. Het project kan worden uitgevoerd indien de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van het plangebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. De Natuurtoets bevat de onderzoeken die in 2019, 2020 en in 2021 zijn uitgevoerd. Gedurende het proces van de partiële herziening van het provinciaal inpassingsplan zal het aanvullend onderzoek naar vleermuizen worden toegevoegd aan de rapportage als bijlage 3. In dit hoofdstuk is de conclusie en het advies gegeven dat voortvloeit uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets. Tevens is aangegeven of volgens de Nederlandse wetgeving vervolgstappen aan de orde zijn.

Conclusies: Beschermde gebieden

In het plangebied is geen Natura 2000-gebied aanwezig. In de omgeving liggen wel Natura 2000-gebieden (o.a. De Wilck). Voor de aanleg en het gebruik van de Rijnlandroute (inclusief de Europaweg) is op 10 september 2015 een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (natuurvergunning) verleend (kenmerk ODH-2015-00701348, zaaknummer 00411464). Deze vergunning sluit aan bij het PIP Rijnlandroute. Voor de beoordeling van mogelijke effecten als gevolg van de partiële herziening geldt deze natuurvergunning als referentiesituatie.

Significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden kunnen met zekerheid worden uitgesloten als de wijzigingen aan de N206 Europaweg, die middels de partiële herziening worden mogelijk gemaakt, niet leiden tot een verhoging van de stikstofdepositie op deze gebieden ten opzichte van de referentiesituatie (de bestaande natuurvergunning). Dit is aangetoond in deze natuurtoets en toelichting van de partiële herziening van het provinciaal inpassingsplan.

In het plangebied ligt een ecologische verbinding onder de N206 aanwezig door. Andere NNN-gebieden zijn niet in het plangebied of de directe omgeving aanwezig.

Tabel 01. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja
Effecten?	Nee	Nee
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee	Nee
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Ja, zie toetsing stikstofdepositie	Ja, na rekening houden met ecologische verbinding

Conclusies: Beschermde houtopstanden

Het voornemen heeft geen effect op beschermde houtopstanden.

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het plangebied:

- *Jaarrond beschermd vogelnest (mogelijk nestplaats);*
- *Vleermuizen (essentiële vliegroutes en mogelijk verblijfplaatsen);*
- *Kleine modderkruiper en bittervoorn (alle watergangen aanwezig, randvoorwaarden uit verleende ontheffing (RVO, 2015);*
- *Algemene broedvogels (zeer waarschijnlijk nestplaatsen).*

In Tabel 0.2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende plan. Aangegeven is of er sprake is van een overtreding van de Wet Natuurbescherming en onder welke voorwaarden het plan uitvoerbaar is.

Tabel 02. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in plangebied?	Nader onderzoek uitgevoerd	Is er sprake van een overtreding?	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Jaarrond beschermde nesten	Ja, buizerdhorst aan de rand van projectgebied N206-Europaweg	Ja (bijlage 3)	Mogelijk, afhankelijk van werkzaamheden (in broedseizoen) en afstand tot aan buizerdhorst	Mogelijk	Werken aan de N206-Europaweg buiten broedseizoen buizerd en vogelnest en de locatie rond het nest behouden
Vleermuizen	Ja, Rijn-Schiekanaal vliegrouete voor zes vleermuissoorten. Trekvllet vliegrouete voor één vleermuissoort.	Ja (bijlage 3)	Mogelijk	Mogelijk	Soort specifiek maatregelen nemen. Indien dit niet mogelijk is dient een ontheffing Wnb te worden aangevraagd.
Kleine modderkruiper / bittervoorn*	Aanwezig	Nee	Nee, beschermde status vervallen	Nee	Nee
Algemene broedvogels	Nee, indien gewerkt buiten broedseizoen	nee	Nee, werken buiten broedseizoen	Nee	Nee

*Voor deze soorten is reeds onder de Flora- en Faunawet een ontheffing voor het uitvoeren van de werkzaamheden verleend (zie Hoofdstuk 5.1.3).

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Advies

Om te voorkomen dat verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden worden of om een ontheffing aan te kunnen vragen dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin worden duidelijk de voorgenomen werkzaamheden en de mogelijke effecten op de aanwezige beschermde soorten omschreven. Tevens wordt hierin aangegeven hoe effecten voorkomen en/of gemitigeerd kunnen worden.

- ◆ Mogelijk vleermuisverblijfplaatsen
- Nest, mogelijk jaarrond beschermd
- ↔ Essentiële vliegroute vleermuizen

Figuur 0.1. (Mogelijk) locaties beschermde soorten in het plangebied (rood omkaderd). Bron ondergrond: Google Maps.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De provincie Zuid Holland is voornemens om de N206 te gaan opwaarderen als onderdeel van de Rijnlandroute.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven. In Figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron ondergrond: Globespotter.

1.2 Planvoornemen

De provincie Zuid Holland is voornemens om de N206 (Europaweg) op te waarderen. De weg wordt verbreed en aansluitingen worden verbeterd. Een verbeelding van de toekomstige situatie is weergegeven op Figuur 1.2.

Figuur 1.2. Schets planvoornemen. (NEXT Architects, EPvE 24-06-2021).

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Voor het project N206-Europaweg is als onderdeel van de gehele RijnlandRoute een ontheffing verleend in het kader van de Flora- en Faunawet (RVO, 2015). Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt onder andere de Flora- en Faunawet. De verleende ontheffing (RVO, 2015) is per 31 december 2020 vervallen. Voor een toetsing aan de Wet natuurbescherming is een actuele Natuurtoets noodzakelijk.

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Nast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuur netwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Per paragraaf worden tevens de beleidsregels van de provincie aangeduid die specifiek voor deze provincie (en derhalve voor voorliggend voornemen) van toepassing kunnen zijn.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage 1 tabel B en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Ook zijn de provincies niet altijd het bevoegd gezag. In bepaalde gevallen¹ is dit het rijk (via RVO). Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Met betrekking tot de 'andere soorten' geldt voor een deel van deze soorten een landelijke vrijstelling (zie Regeling Natuurbescherming, Bijlage 13) voor handelingen en projecten genoemd in artikel 1.3, lid 1, onderdeel a (Besluit natuurbescherming).

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland.

De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het 'nee, tenzij'- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/taken-en-rolverdeling-bevoegdheden>

van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij het opstellen van ruimtelijke plannen (waaronder provinciale inpassingsplannen) en de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Naast de NNN-gebieden hebben ook de weidevogelgebieden die in de provincie Zuid Holland liggen een vorm van bescherming (Provincie Zuid Holland, 2019).

2.3.3 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

De wet geldt niet voor:

- a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
- b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
- c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
- d) Kweekgoed;
- e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- f) Het dunnen van een houtopstand;
- g) Het uit populieren, wilgen, essen of elsen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets.

Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het plangebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2014-2019 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZK of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

Daarnaast is informatie gebruikt uit onderzoeken die in het recente verleden zijn uitgevoerd en een reeds verleende ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet (RVO, 2015).

De onderzoeken die reeds zijn uitgevoerd zijn:

- Tauw, 2012a. 2e fase MER RijnlandRoute. Achtergrondrapport Natuur. versie 2.0. 27 april 2012.
- Tauw, 2012b. Natuur- en voortoets 2e fase MER. RijnlandRoute versie 2.0. Toetsing van zeven varianten aan natuurwaarden. 27 april 2012.
- Tauw, 2014a. Natuurtoets PIP en TB's A4 en A44 RijnlandRoute. 19 november 2014.
- Tauw, 2014b. Notitie veldinventarisaties RijnlandRoute. 24 oktober 2014.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezigheid habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 27 november 2019 is vanaf circa 10:00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij bewolkt weer met een temperatuur van circa 10°C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet belopen. Daarnaast is separaat een onderzoek uitgevoerd naar het voor komen van vliegroutes van vleermuizen en naar het voor komen van de platte schijfhoren in het gebied. Uit de verrichte natuuronderzoeken (Tauw, 2014a en 2014b) zijn deze twee soorten specifiek voor het traject N206 Europaweg benoemd voor nader onderzoek. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in deze rapportage. De uitgebreide beschrijving van de resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in Bijlage 2 (Antea Group, 2019).

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgetraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Voor het onderzoek naar beschermde soorten wordt verwezen naar het onderzoek opgenomen in Bijlage 3 (Antea Group, 2021). Tevens is in dit onderzoek een advies opgenomen over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in de provincie Zuid Holland in de gemeente Leiden. Het plangebied bestaat uit de N206 en de directe omgeving. De N206 in het plangebied vormt de verbinding tussen de A4 en de bebouwde kom van Leiden. Deze verbinding bestaat op dit moment grotendeels uit een tweebaansweg met één rijstrook in elke richting met daarnaast laanbeplanting en sloten. In het plangebied ligt een drietal bruggen. Een brug ligt over de Trekvliet, een brug over het Rijn-Schiekanaal en een over de Vrouwenvaart. Daarnaast is er een aantal fietstunnels. In Figuur 4.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 4.1. Impressie van het plangebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrictlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-

vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFD door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFD, 2014-2019).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
Zoogdieren	Eekhoorn			X
	Vleermuizen**		X	
Amfibieën	Alpenwatersalamander			X
	Rugstreeppad		X	
	Vroedmeesterpad		X	
Reptielen	Ringslang			X
Insecten - Dagvlinders	Grote vos			X
Insecten - Libellen	Geen waarnemingen			
Vissen	Geen waarnemingen			
Planten	Kartuizer anjer			X
	Muurbloem			X
	Wolfskers			X
Overige soortgroepen	Platte schijfhoren		X	

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

**Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en ruige vleermuis.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het plangebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd.

Het gaat in de omgeving van het plangebied om boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, ransuil, slechtvalk en sperwer. Tijdens het terreinbezoek is een buizerdnest gevonden dat jaarrond beschermd is.

Een verbeelding van het vogelnest (buiserhorst) is weergegeven op Figuur 4.1. De locatie van het nest is weergegeven op Figuur 0.1.

Figuur 4.1. Jaarrond beschermd nest van de buizerd in het plangebied.

Het is uit te sluiten dat de andere vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in het plangebied een nest hebben. De gierzwaluw, huismus en slechtvalk zijn bewoners van gebouwen. De bruggen en bijbehorende brughoofden zijn niet geschikt als nestlocatie. In de rest van het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig.

De bruggen en waterkanten bieden wel in potentie een geschikte nestlocatie voor de grote gele kwikstaart. De grote gele kwikstaart is een soort die goed zichtbaar is rond zijn nestlocatie. Daarom wordt hij op nestlocaties dan ook veelvuldig gemeld in bijvoorbeeld NDFF. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen meldingen van de grote gele kwikstaart in NDFF. Daarmee kan worden gesteld dat deze soort geen nest heeft in het plangebied of de directe omgeving.

Ook de havik en de ooievaar komen volgens de bureaustudie in de omgeving van het plangebied voor. Van deze soorten kan ook worden uitgesloten dat ze een nest hebben in het plangebied. De havik broedt in uitgestrekte bosgebieden. Deze zijn niet in het plangebied aanwezig. De ooievaar broedt op palen, in masten of soms in bomen. Deze nesten zijn echter duidelijk zichtbaar, maar zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1)

Het is aannemelijk dat algemene broedvogels in het plangebied en de omgeving voor komen. Ook is het aannemelijk dat er broedgevallen van deze soorten aanwezig zijn in het broedseizoen.

In hoofdstuk 5 worden de effecten van het plan op de vogelsoorten uitgewerkt.

Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de reeds uitgevoerde onderzoeken (o.a. Tauw) in het gebied in 2014 blijkt dat in het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Wel zijn drie plaatsen in het plangebied gevonden waar sprake was van essentiële vliegroutes van vleermuizen. Het beeld rond de vliegroutes wordt bevestigd in een onderzoek dat in 2019 is uitgevoerd door Antea Group (Antea group, 2019). De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in Bijlage 2. Essentiële vliegroutes die zijn gevonden: de Trekvliet ter hoogte van de Trekvlietbrug en het Rijn-Schiekanaal ter hoogte van de Lammebrug en de Vrouwenvaart ter hoogte van de Knotterpolderbrug. Het gaat om vliegroutes van de watervleermuis, meervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (Tauw, 2014b en Antea Group, 2019).

Op basis van het terreinbezoek blijkt dat in het plangebied op twee plaatsen elementen aanwezig die mogelijk geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Het gaat om de openingen in de constructie van de Lammebrug en de Trekvlietbrug (zie Figuur 4.2). De ligging van de locaties zijn weergegeven op Figuur 0.1. Aangezien het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen uit 2014 verouderd is (ruim zeven jaar geleden) is niet uit te sluiten dat deze elementen gebruikt worden door vleermuizen. De fietstunnels in het plangebied bestaan ook uit betonnen platen met spleten er tussen. Deze spleten zijn ook in potentie geschikt voor vleermuizen. Echter, deze tunnels zijn sterk verlicht waardoor de tunnels niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

In hoofdstuk 5 worden de effecten van het plan op vleermuizen uitgewerkt.

Figuur 4.2. Links: Trekvlietbrug met losse betonplaten. Rechts: Lammebrug met mogelijk geschikte locaties voor vleermuizen (foto M. van Beelen juni 2021).

Overige (land)zoogdieren

De eekhoorn is in de omgeving van het plangebied waargenomen blijkt uit de bureaustudie. Tijdens het terreinbezoek zijn geen nesten van deze soort waargenomen in het plangebied. Als deze nesten aanwezig waren geweest hadden deze zichtbaar moeten zijn. Met name de beplanting aan de oostkant van de weg maakt mogelijk wel onderdeel uit van het foerageergebied van de soort. Deze bosjes maken namelijk onderdeel uit van een groter bosgebied waar mogelijk de eekhoorn voor komt.

In hoofdstuk 5 worden de effecten van het plan op de eekhoorn uitgewerkt.

Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat de ringslang in de omgeving van het plangebied is waargenomen. Het gaat in de afgelopen tien jaar om twee waarnemingen. Deze waarnemingen komen beide

van ten zuiden van de A4 van een afstand van meer dan 1 kilometer van het plangebied af. Het plangebied ligt direct langs een drukke weg. De ringslang is een soort die rust nodig heeft. Het meest kritische onderdeel van het leefgebied van de ringslang zijn broedhopen. Deze hopen, bestaande uit resten snoeiafval, bladeren, grond en gras, zijn in het plangebied niet aanwezig. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat de ringslang in het plangebied voor komt.

Amfibieën

De alpenwatersalamander, rugstreeppad en vroedmeesterpad blijken in de omgeving van het plangebied te zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar. Deze waarnemingen komen allemaal uit het centrum van Leiden en of uit het gebied ten zuidwesten van de A4. Gezien de ligging van de A4 en de grote (visrijke) waterlopen tussen de plekken van de waarneming en het plangebied is het zeer onwaarschijnlijk dat de soorten in het plangebied voor komen. De waterlopen in het plangebied zijn zeer marginaal geschikt voor de soorten doordat het gaat om relatief grote watergangen die visrijk zijn. Impressies van de watergangen in het plangebied zijn weergegeven op Figuur 4.3. Zeker voor de rugstreeppad, die niet goed kan zwemmen, is dit biotoop ongeschikt. Het kan daarmee worden uitgesloten dat de soorten in het plangebied voor komen.

Figuur 4.3. Impressie watergangen in het plangebied.

Vissen

Uit de bureaustudie komen geen waarnemingen van zwaarder beschermde vissoorten in de wijde omgeving van het plangebied. Het gebied is marginaal geschikt voor deze soorten. Het kan daarmee worden uitgesloten dat zwaarder beschermde vissoorten in het plangebied voor komen.

Uit de onderzoeken van 2014 (Tauw, 2014a en 2014b) blijkt dat de bittervoorn en de kleine modderkruiper in het plangebied voor komen. Voor deze soorten is ook een ontheffing aangevraagd en verleend voor het uitvoeren van de werkzaamheden (RVO, 2015). De soorten zijn met ingang van de Wet natuurbescherming (1 januari 2017) niet meer beschermd. De verleende ontheffing is echter geldig tot 31 december 2020 waardoor de genoemde randvoorwaarden uit de ontheffing vanuit deze soorten in acht genomen moeten worden bij de uitvoering indien deze plaatsvindt voor 31 december 2020. Nu hier geen sprake meer van is en de ontheffing is verlopen is de bescherming van beide vissoorten vervallen.

In hoofdstuk 5 worden de effecten van het plan op deze vissoorten uitgewerkt.

Vlinders en libellen

De grote vos is de enige soort die uit deze soortgroepen als waarneming uit de bureaustudie naar voren komt. De soort is zeer zeldzaam in Nederland en komt voor in bosachtige omgevingen. De waarneming uit NDFP komt uit het centrum van Leiden. Het betreft hier dus een zwervend exemplaar. Het is zeer onwaarschijnlijk dat de grote vos in het plangebied voor komt.

Er is geen aanleiding om aan te nemen dat andere soorten uit deze zeer biotoop kritische soortgroepen in het plangebied voor komen. Het plangebied ligt direct grenzend aan een zeer druk gebruikte weg, waardoor het biotoop niet aansluit bij de door deze soorten gewenste kwaliteit. Het kan daarmee worden uitgesloten dat zwaarder beschermde libellen en of vlinders in het plangebied voor komen.

Flora

De Kartuizer anjer, wolfskers en muurbloem zijn waargenomen binnen een straal van 2,5 kilometer van het plangebied volgens NDFF. Alle waarnemingen van de Kartuizer anjer komen van één locatie in het centrum van Leiden. Dat geldt ook voor de exemplaren van de wolfskers die op een plek op één andere locatie zijn waargenomen. De bermen van de N206 vormen geen geschikt biotoop voor deze soorten. De muurbloem is een soort die op oude muren voor komt. Er zijn geen muren aanwezig in het plangebied waar de soort is waargenomen. Het kan daarmee worden uitgesloten dat zwaarder beschermde planten in het plangebied voor komen.

Overige soortgroepen

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het plangebied de platte schijfhoren is waargenomen. Op 6 september 2014 heeft een inventarisatie door Tauw plaatsgevonden langs de Europaweg. Hierbij is het voor komen van de platte schijfhoren niet vastgesteld (Tauw, 2014b). Gezien de leeftijd van dit onderzoek en de potentiële geschiktheid van het leefgebied is in 2019 nieuw onderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in Bijlage II (Antea Group, 2019). Op basis van dit onderzoek blijkt dat het kan worden uitgesloten dat de platte schijfhoren in het plangebied voor komt.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

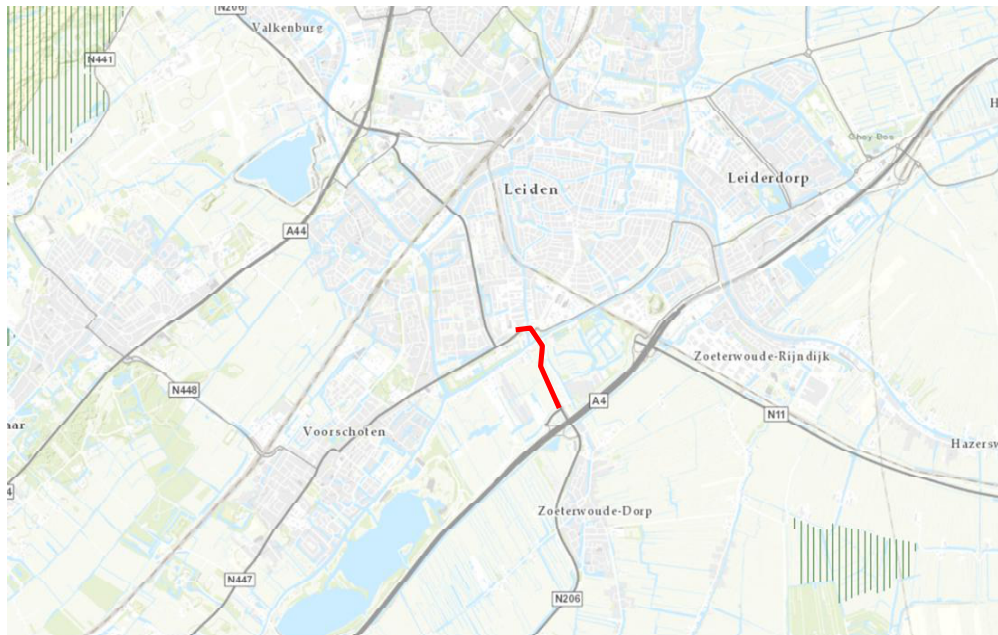
Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Jaarrond bescherm vogelnest	Artikel 3.1	Ja	Buizerdnest aanwezig
Vleermuizen	Artikel 3.5	Ja	Vliegroutes en mogelijk verblijfplaatsen
Eekhoorn	Artikel 3.10	Mogelijk	Foerageergebied
Kleine modderkruiper /bittervoorn	Flora- en Faunawet	Ja	Bescherming vervallen in Wet natuurbescherming
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Waarschijnlijk	Beschermde bij actueel broedgeval

4.3 Beschermde gebieden

4.3.1 Natura 2000-gebieden

Plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied De Wilck ligt op circa 3,5 kilometer afstand ten oosten van het plangebied. De ligging van het plangebied ten opzichte van de N206 is weergegeven op Figuur 4.4.

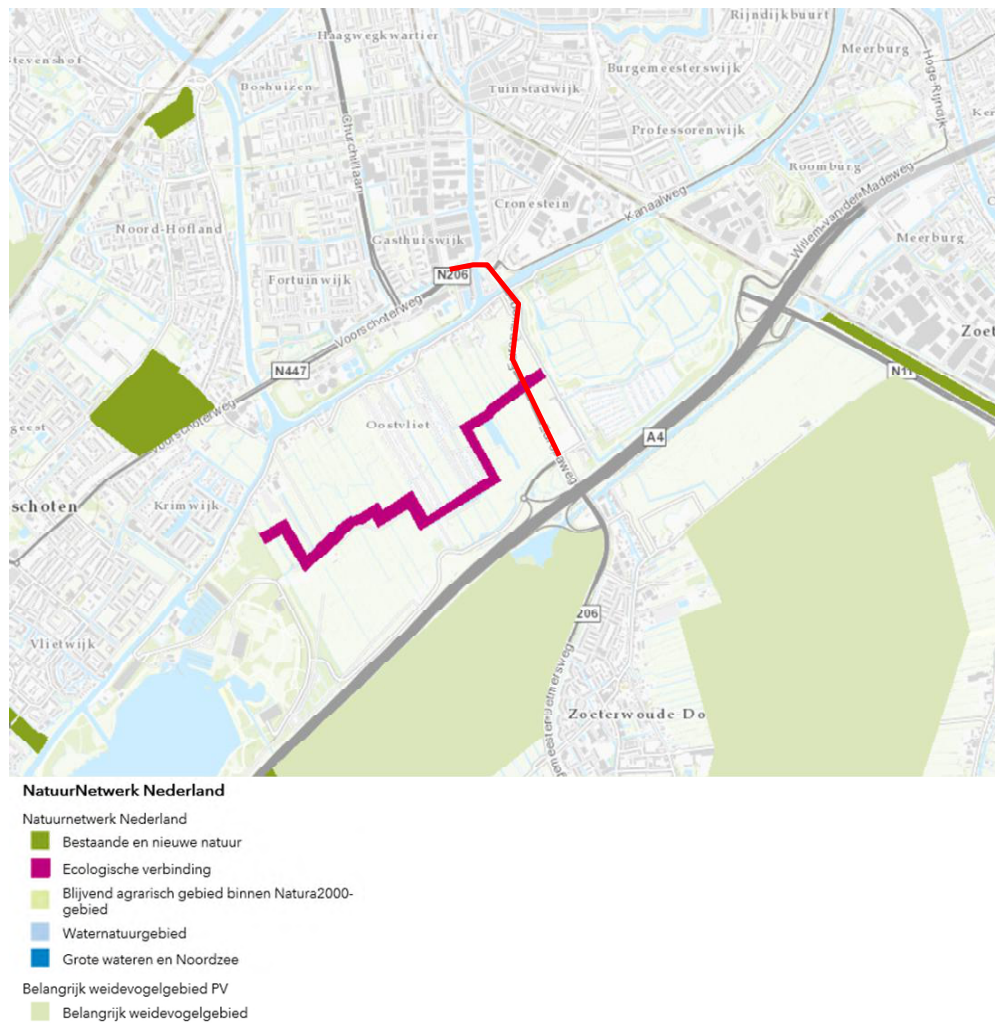
NatuurNetwerk Nederland

Natura2000 Gebieden
||

Figuur 4.4. Ligging plangebied (rode lijn) ten opzichte van Natura 2000 gebieden (<http://pzh.maps.arcgis.com>).

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Onder de N206 ligt een ecologische verbindingszone. Daarnaast zijn er geen andere NNN-gebieden in het plangebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op circa 1.600 meter ten westen van het plangebied. Daarnaast ligt ten zuiden van de N206 een weidevogelgebied op ongeveer 400 meter van het plangebied. De ligging van het plangebied ten opzichte van de NNN-gebied is weergegeven op Figuur 4.5.

Figuur 4.5. Ligging plangebied (rode lijn) ten opzichte van NNN-gebied (<http://pzh.maps.arcgis.com>).

4.3.3 Bescherming van houtopstanden

Bomen die buiten de bebouwde kom Boswet staan vallen onder de bescherming van de Wet natuurbescherming. De bebouwde komgrens van de Boswet valt in de gemeente Leiden samen met de gemeentegrens, daardoor vallen bomen binnen de gemeente niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming vallen (Raadsbesluit Gemeente Leiden, 21 januari 2016).

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangegeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.2](#) wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Toetsing effect op beschermde soorten

5.1.1 Vogels

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 1).

Het in het plangebied aangetroffen (locatie zie Figuur 0.1) jaarrond beschermd nest is van de buizerd. Het niet uit te sluiten dat het nest door de geplande aanpassing van de N206 verstoord wordt. In de uitwerking van het wegontwerp en het Esthetisch Programma van Eisen is het uitgangspunt om de bomen in dit gebied zoveel als mogelijk te behouden.

Voor het buizerdnest moet beoordeeld worden wat het effect is van de geplande werkzaamheden. Dit is afhankelijk van de exacte werkzaamheden op de locatie en de planning van de werkzaamheden. Indien de boom met vogelnest wordt gekapt, dan is een ontheffing nodig voor de voorgenomen werkzaamheden. De kap kan mogelijk vanuit de verkeersveiligheid, openbare veiligheid en/of menselijke gezondheid noodzakelijk zijn.

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli²) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het plangebied nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten met name in opgaande vegetatie). Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatie specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

² Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

5.1.2 Zoogdieren

Vleermuizen

In het plangebied zijn drie plaatsen waar sprake is van essentiële vliegroutes (Tauw, 2014 en Antea Group, 2019). Het betreft de Trekvljet ter hoogte van de Trekvljetbrug en het Rijn-Schiekanaal ter hoogte van de Lammebrug en de Vrouwenvaart ter hoogte van de Knotterpolderbrug. In het mitigatie en compensatieplan PIP Rijnlandroute (Tauw, 2014c) staan de randvoorwaarden vermeld waar aan voldaan moet worden om een negatief effect op de vleermuisroutes te voorkomen.

De uitwerking van het wegontwerp van de N206 Europaweg heeft geleid tot het formuleren van is randvoorwaarden voor de realisatie van de bruggen op hoofdlijnen (Antea Group, 2019):

Uitvoeringsfase

- Werken buiten de actieve periode van vleermuizen (de actieve periode loopt van april tot november);
- Indien binnen de actieve periode van vleermuizen gewerkt wordt dienen de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang te worden uitgevoerd;
- De watergangen (en de bruggen) mogen niet kunstmatig verlicht anders dan in de huidige situatie (watervleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring).;
- De watergangen dienen, binnen de actieve periode van vleermuizen tussen zonsondergang en zonsopkomst, vrij te zijn van obstakels welke de functionaliteit van de vliegroute beperken.
- De werkwijze dient te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

Permanente nieuwe situatie

- Langs de verlegde Vrouwenvaart dienen weer bomen te worden aangeplant. Dit mogen bomen van de tweede categorie (hoogte tot 12 meter) zijn;
- Verlichting langs de Vrouwenweg dient zo te worden geplaatst dat deze niet op de Vrouwenvaart schijnt.
- De verbinding (bruggetje) tussen de Vrouwenvaart en het Rijn-Schiekanaal wordt in de nieuwe situatie hetzelfde verlicht als in de huidige situatie (verlichting in het wegdek);
- De watergang van het Rijn-Schiekanaal blijft onverlicht ook ter hoogte van de nieuwe Lammebrug. Eventuele verlichting wordt zo geplaatst dat deze niet op de watergang schijnt;
- De Trekvljet wordt (ter hoogte van de brug) niet anders verlicht dan in de huidige situatie. Eventuele verlichting wordt zo geplaatst dat deze niet op de watergang schijnt.

In tegenstelling tot de conclusie uit het vleermuisonderzoek 2014 blijkt dat in het plangebied twee locaties aanwezig zijn waar mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Daar is in het onderzoek van Antea Group uit 2021 (zie bijlage 3) naar gekeken. Voor de Lammebrug en Trekvljetbrug gaan werkzaamheden plaatsvinden waardoor potentieel vleermuisverblijven worden geraakt. Om een negatief effect op vleermuisverblijven te kunnen uitsluiten zijn deze locaties nader beoordeeld op hun geschiktheid voor en het gebruik door vleermuizen. Uit het onderzoek (zie bijlage 3) volgt dat de openingen in de Lammebrug en Trekvljetbrug geen verblijfplaatsen van vleermuizen bevatten.

Eekhoorn

Mogelijk maakt (een deel van) het plangebied onderdeel uit van het foerageergebied van de eekhoorn. Er zijn geen nesten van de soort aanwezig. Door de optimalisatie van de N206 verdwijnt mogelijk een deel van het foerageergebied. In de omgeving is echter ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Daardoor heeft het voornemen geen effect op deze soort.

5.1.3 Vissen

In het plangebied komen geen vissen voor die nu beschermd zijn middels de Wet natuurbescherming. Er komen echter wel vissen (kleine modderkruiper en bittervoorn) voor die onder de Flora- en Faunawet beschermd waren (voor 1 januari 2017). Voor deze soorten is voor de uitvoering van het project reeds een ontheffing aangevraagd en verleend (RVO, 2015). Deze ontheffing is geldig tot 31 december 2020. De randvoorwaarden uit deze ontheffing moeten daarom in acht genomen worden bij het uitvoeren van de werkzaamheden als werkzaamheden plaatsvinden voor 31 december 2020. Als werkzaamheden daarna plaatsvinden is de ontheffing verlopen en is de beschermde status van de vissen in het project vervallen.

5.2 Effecten op beschermde gebieden

5.2.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'De Wilck' op 3,5 kilometer. Dit Natura 2000-gebied is niet stikstofgevoelig. De dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zijn Meijndel & Berkheide en Coepelduynen op circa 6 km afstand. Door deze afstanden zijn alle verstoringseffecten op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van een mogelijk effect als gevolg van stikstofdepositie (vanwege de verspreiding door de lucht kan stikstof op een veel grotere afstand dan alle andere storingsfactoren nog tot een effect leiden). Het gaat hier bij om depositie door stikstofuitstoot tijdens de aanleg van de weg en in de toekomstige situatie als auto's gebruik maken van de verbrede weg.

Vergunning RijnlandRoute

Voor de aanleg en het gebruik van de Rijnlandroute (inclusief de Europaweg) is op 10 september 2015 een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (natuurvergunning) verleend (kenmerk ODH-2015-00701348, zaaknummer 00411464). Deze vergunning sluit aan bij het PIP Rijnlandroute. Voor de beoordeling van mogelijke effecten als gevolg van de partiële herziening geldt deze natuurvergunning als referentiesituatie.

Significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden kunnen met zekerheid worden uitgesloten als de wijzigingen aan de N206 Europaweg, die middels de partiële herziening worden mogelijk gemaakt, niet leiden tot een verhoging van de stikstofdepositie op deze gebieden ten opzichte van de referentiesituatie (de bestaande natuurvergunning).

Toetsing stikstofdepositie

Met als basis de verleende natuurvergunning voor de RijnlandRoute zijn er wijzigingen voorzien op een aantal locaties ten opzichte van de verleende vergunning in verband met optimalisaties van het wegontwerp. Deze wijzigingen betreffen ondergeschikte aanpassingen bij de aansluitingen van de Europaweg op de bestaande wegenstructuur, aanpassingen voor voetgangers en fietsers en het aanpassen van de aansluiting van een parkeervoorziening. Gelet op de aard en omvang van de wijzigingen alsmede de afstand tot de meest maatgevende Natura 2000-gebieden (6 km) zorgen deze wijzigingen zowel bij de realisatie als bij het gebruik niet voor een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de reeds natuurvergunde situatie (referentiesituatie).

De aanpassingen aan het Lammenschansplein en de Voorschoterweg leiden niet tot andere verkeersintensiteiten ten opzichte van de referentiesituatie. De gebruiksfase leidt dan ook niet tot een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Doordat het Lammenschansplein minder verhoogd hoeft te worden is in de realisatiefase zelfs sprake van een lichte vermindering van de stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

De asverleggingen van de Trekvliefbrug en de Lammebrug zorgen niet voor andere verkeersintensiteiten ten opzichte van de referentiesituatie. De asverleggingen zijn zeer beperkt (enkele meters). De afstand tussen het Natura 2000-gebied en de bron (de weg-as) verandert daardoor nagenoeg niet, zodat qua stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden er geen sprake zal zijn van een berekenbare toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie. De asverleggingen leiden qua stikstofdepositie in de realisatiefase niet tot een wijziging ten opzichte van de referentiesituatie.

De realisatie van de busstrook en de zuidelijke asverlegging van de Europaweg zorgen qua stikstofdepositie niet voor een wijziging ten opzichte van de referentiesituatie: de busstrook wordt aangelegd op wat oorspronkelijk de vluchtstrook zou zijn.

Zowel de busstrook als de asverlegging zorgen in de gebruiksfase niet voor andere verkeersintensiteiten. De bussen zouden oorspronkelijk op de hoofdrijbaan rijden. Omdat de bussen (een heel klein beetje) verder van de meest maatgevende Natura 2000-gebieden gaan rijden zal het gebruik van de busbaan niet leiden tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie. Daar komt bij dat in 2016 het IPO, de Vervoerregio Amsterdam, de Metropoolregio Rotterdam en Den Haag en het ministerie van IenW samen het nationaal Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal Openbaar Vervoer per Bus (BAZEB) hebben ondertekend. Hierin hebben de Nederlandse ov-concessieverleners afgesproken dat vanaf 2025 alle nieuwe ov-bussen zero emissie zijn. En vanaf 2030 alle bussen. Naar de toekomst toe zullen de emissies dus gaan afnemen.

Voor wat betreft de aswijziging van de Europaweg kan worden opgemerkt dat deze zeer beperkt is (enkele meters). De afstand tussen het Natura 2000-gebied en de bron (de weg-as) verandert daardoor nagenoeg niet, zodat qua stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden er geen sprake zal zijn van een berekenbare toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Op 9 maart 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering door de 1^e kamer aangenomen. Met dit wetsvoorstel wordt voorzien in de wettelijke verankering van de door het kabinet aangekondigde structurele aanpak van de stikstofproblematiek. Het voorstel voorziet onder meer in:

- een resultaatsverplichting tot reductie van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door het bij wet vaststellen van drie omgevingswaarden (voor 2025, 2030 en 2035)
- een verplichting voor de Minister van LNV om een programma stikstofreductie en natuurverbetering vast te stellen
- een verplichting voor gedeputeerde staten om provinciale gebiedsplannen op te stellen ter uitwerking van de landelijk vereiste depositiereductie
- een verplichting voor de Minister van LNV om een aanvullend programma vast te stellen voor het legaliseren van voorheen vergunningvrije projecten met geringe depositie
- monitoring en bijsturing
- een partiële vrijstelling van de natuurvergunningplicht voor de bouwsector.

Deze wet, die op 1 juli 2021 van kracht is geworden, voorziet in een vrijstelling voor activiteiten van de bouwsector, zoals slopen en bouwen. De bij deze activiteiten vrijkomende emissies die zorgen voor stikstofdepositie mogen dan bij de beoordeling buiten beschouwing worden gelaten.

5.2.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor wat betreft de NNN is bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. In het plangebied is een ecologische verbinding aanwezig. Voor de rest zijn er geen NNN-gebieden aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op 1.600 meter van het plangebied.

Daarnaast ligt ten zuiden van de A4 op 400 meter een weidevogelgebied. Deze gebieden hebben aanvullend op het NNN-beleid ook een beschermde status in de provincie Zuid Holland.

Ecologische verbindingszone

De ecologische verbindingszone is gekoppeld aan een watergang die onder de N206 door loopt. De huidige onderdoorgang wordt gevormd door een duiker (zie Figuur 5.1). Deze duiker voldoet niet aan de ecologische voorwaarden zoals die bij de ecologische verbinding gesteld worden. De ecologische verbinding is nog niet fysiek gerealiseerd. De ecologische verbinding is van het type “moerasverbinding” met een beoogde breedte van 25-50 meter die voor verschillende vissen, amfibieën, insecten, vogels en zoogdieren gebruikt kan gaan worden (AKTB, 2017). Bij de planuitwerking is rekening gehouden met de ecologische randvoorwaarden vanuit de gewenste ecologische verbindingszone.

NNN-gebied in de omgeving

Door de grote afstand tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde NNN-gebied kunnen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN in de nabijheid van het plan worden uitgesloten. De ontwikkeling in het plangebied heeft geen effect op de directe omgeving van plangebied.

Weidevogelgebied

Weidevogelgebieden hebben aanvullend op het NNN-beleid ook een beschermde status. Het voornemen heeft echter geen directe of indirecte invloed op het weidevogelgebied. Het plangebied ligt op geruime afstand van het weidevogelgebied aan de zuidzijde van de A4. Hierdoor vormt deze weg een barrière (visueel, geluid, licht) tussen het plangebied en het weidevogelgebied.

Figuur 5.1. Onderdoorgang N206 ter hoogte van de ecologische verbindingszone. Links; zij aanzicht, Rechts: zicht vanuit de duiker naar het westen.

Als er in de planuitwerking rekening wordt gehouden met de randvoorwaarden vanuit de ecologische verbindingszone onder de N206 door dan is er vanuit het NNN beleid geen belemmeringen voor de uitvoering van het plan.

5.2.3 Bescherming van houtopstanden

Er zijn geen bomen in het plangebied die vallen onder de bescherming van de Wet natuurbescherming.

5.3 Relatie met ontheffing RVO, 2015

Voor de uitvoering van de werkzaamheden aan de N206-Europaweg, als onderdeel van het project RijnlandRoute, is een ontheffing van de Flora en Faunawet verleend door de (Rijksdienst

Voor Ondernemend Nederland (RVO, 2015)). In de ontheffing zijn voor het project N206 Europaweg alleen randvoorwaarden rond aanwezige beschermde essentiële vliegroutes van vleermuizen en het voor komen van de bittervoorn en kleine modderkruiper beschreven. Alle andere voorwaarden zijn niet van toepassing op het plangebied van de N206 Europaweg. De werkzaamheden in relatie tot de essentiële vliegroutes zijn echter niet ontheffing plichtig indien een effect op de vliegroutes voorkomen wordt. Dus als bij de uitvoering van het project wordt voldaan aan de randvoorwaarden rond de essentiële vliegroutes dan is er voor de uitvoering geen ontheffing nodig.

De randvoorwaarden rond de uitvoering voor de kleine modderkruiper en bittervoorn is niet meer van toepassing. De ontheffing is verlopen en de bescherming van beide vissoorten is per 1 januari 2017 vervallen.

Daarmee is voor de uitvoering van het project vooralsnog geen (nieuwe) ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig. In de voorliggende natuurtoets (2019) zijn ten opzichte van het onderzoek uit 2014 (Tauw, 2014a en b) geen nieuwe beschermde soorten aangetroffen in het plangebied.

Er is uit onderzoek (2019, 2021) gebleken dat er een jaarrond beschermd buizerdnest in het plangebied aanwezig is. Ook zijn mogelijk vleermuisverblijven in het plangebied aanwezig. Daarom is in 2021 vervolgonderzoek naar het voor komen van jaarrond beschermde nesten en verblijfplaatsen van vleermuizen uitgevoerd (zie bijlage 3). De conclusies van dit onderzoek is opgenomen in dit natuuronderzoek.

Voor het jaarrond beschermde buizerdnest is het werken aan de N206-Europaweg buiten broedseizoen van de buizerd en het vogelnest en de locatie rond het nest behouden de voorgestelde maatregel.

Er zijn geen verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen.

Voor de essentiële vliegroutes van vleermuizen wordt verwezen naar de beschreven maatregelen in paragraaf 5.1.2.

6 Bronnen

AKTB, 2017. (Herziene) Nota Ecologische Verbindingen in de provincie Zuid-Holland.

Antea Group, 2019. N206 Europaweg. Nader onderzoek vliegroutes vleermuizen en platte schijfhoren.

Antea Group, 2021. N206 Europaweg. Nader onderzoek beschermde soorten.

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

BIJ12, 2017. Kennisdocument gewone dwergvleermuis.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

MTD Landschapsarchitecten, 2014. Rijnlandroute. Inpassingsvisie en landschapsplan.

Provincie Zuid Holland, 2019. Omgevingsverordening.

RVO, 2015. Ontheffing Flora en Faunawet. 16 november 2015.

Tauw, 2012a. 2e fase MER RijnlandRoute. Achtergrondrapport Natuur. versie 2.0. 27 april 2012.

Tauw, 2012b. Natuur- en voortoets 2e fase MER. RijnlandRoute versie 2.0. Toetsing van zeven varianten aan natuurwaarden. 27 april 2012.

Tauw, 2014a. Natuurtoets PIP en TB's A4 en A44 RijnlandRoute. 19 november 2014.

Tauw, 2014b. Notitie veldinventarisaties RijnlandRoute. 24 oktober 2014.

Tauw, 2014c. Mitigatie en compensatieplan PIP Rijnlandroute.

Overig:

NDFF

pzh.maps.arcgis.com

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam	
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster	
	geelbuikvuurpad		otter	
	heikikker		bever	
	kamsalamander		hazelmuis	
	knoflookpad		lynx	
	rugstreepad		noordse woelmuis	
	vroedmeesterpad		wilde kat	
	poelkikker		wolf	
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis	
	apollovlinder		bechsteins vleermuis	
	boszandoog		bosvleermuis	
	donker pimpernelblauwtje		brandts vleermuis	
	grote vuurvlinder		franjestaat	
	pimpernelblauwtje		gewone grootoorvleermuis	
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis	
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus	
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis	
	Kevers		brede geelrandwaterroofkever	ingekorven vleermuis
			gestreepte waterroofkever	kleine dwergvleermuis
			juchtleerkever	kleine hoefijzerneus
vermiljoenkever			laatvlieger	
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis	
	bronslibel		mopsvleermuis	
	gaffellibel		noordse vleermuis	
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis	
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis	
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis	
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis	
	rivierrombout		watervleermuis	
sierlijke witsnuitlibel	gewone dwergvleermuis			
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart		Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad			Bultrug, gewone vinvis bruinvis dwergpotvis
	gladde slang			gestreepte dolfin
	muurhagedis			gewone dolfin
	zandhagedis			gewone spitsdolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos			grijze dolfin
	tonghaarmuts	kleine zwaardwalvis		
Vissen	kleine vlotvaren	narwal		
	steur	orka		
Weekdieren	houting	tuimelaar		
	bataafse stroommossel	witflankdolfijn, witsnuitdolfijn		
Zaadplanten	platte schijfhoren	noordse vinvis, potvis		
	liggende raket, zomerschroeforchis	butskop		
	drijvende waterweegbree	dwergvinvis		
	groenkolorchis	griend, witte dolfin		
	kruiwend moerasscherm	spitsdolfijn van gray		

Tabel B. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparemoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimperlblauwtje		Damhert
	Duinparemoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote paremoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimperlblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoornpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbosparemoervlinder		Konijn*
Veenhooibeestje	Molmuis		
Veldparemoervlinder	Ondergrondse woelmuis*		
Zilveren maan	Ree*		
Reptielen	Adder	Rosse woelmuis*	
	Hazelworm	Steenmarter	
	Levendbarende hagedis	Tweekleurige bosspitsmuis*	
Libellen	Ringslang	Veldmuis*	
	Beekkrombout	Veldspitsmuis*	
	Bosbeekjuffer	Vos*	
	Donkere waterjuffer	Waterspitsmuis	
	Gevlekte glanslibel	Wezel**	
	Gewone bronlibel	Wild zwijn	
	Hoogveenglanslibel	Woelrat*	
	Kempense heidelibel		
Speerwaterjuffer	Kevers	Vliegend hert	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karthuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjgentiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooid vrouwenmantel	Moerasingamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies.

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

	Ontheffingsgronden	Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X	
schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g	

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

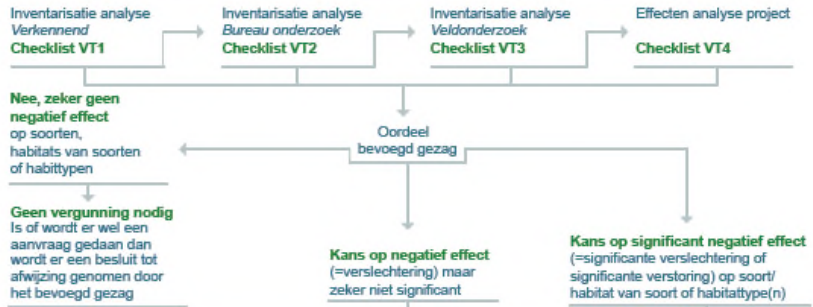
Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Stroomschema vergunningsprocedure

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Deze is ook van kracht onder de huidige Wet natuurbescherming. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

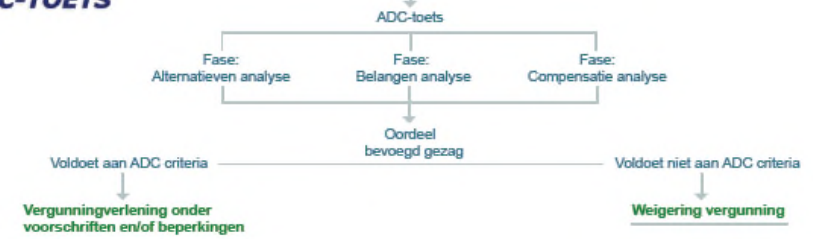
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Natuurtoets
N206 Europaweg
projectnummer 435128
20 oktober 2021 revisie 3
Provincie Zuid-Holland

Bijlage 2: N206 Europaweg, onderzoek vliegroutes vleermuizen en platte schijfhoren.

STAD LEYDEN GESCHIED

provincie HOLLAND
ZUID

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg

projectnummer 0435128.00
definitief revisie 1.0
27 mei 2020

Understanding today.
Improving tomorrow.

N206 Europaweg

Nader onderzoek beschermde soorten

projectnummer 0435128.00

definitief revisie 1.0
27 mei 2020

Opdrachtgever

Provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

datum vrijgave 27-05-2020 beschrijving revisie 1.0
Definitief

goedkeuring
D. Visser

vrijgave
G. Muijs

Verificatie

NR	Eis	Verificatie door	Bevinding
WP 1.3.7 Inventarisatie Flora & fauna			
1	Veldonderzoek over ten minste 2 jaren voorafgaand aan de uitvoeringsfase, inclusief advies en aanbevelingen over te nemen mitigatie- en compensatiemaatregelen. Onder veldonderzoek wordt ook onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen(-kolonies) begrepen <i>Nvl 2 d.d. 23-11-2018:</i> <i>Opdrachtnemer dient voor in ieder geval uit te gaan van één actualiseerd veldonderzoek en rekening te houden met vervolgonderzoek voor specifieke soorten indien daartoe aanleiding bestaat.</i>	Dammis Visser	Voldoet, zie voorliggende rapportage

Inhoudsopgave

Blz.

Verificatie		1
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie	4
1.3	Planvoornemen	4
2	Methodiek	5
2.1	Inleiding	5
2.1.1	Platte Schijfhoren	5
2.1.2	Vleermuizen	6
2.2	Overzicht terreinbezoeken	6
3	Resultaten	7
3.1	Platte schijfhoren	7
3.2	Vleermuizen	7
3.3	Samenvatting nader onderzoek	9
4	Effectbeoordeling	10
4.1	Toetsing Wet natuurbescherming	10
4.1.1	Platte schijfhoren	10
4.1.2	Vleermuizen	10
5	Conclusie en advies	13
Bronnen	14	

1 Inleiding

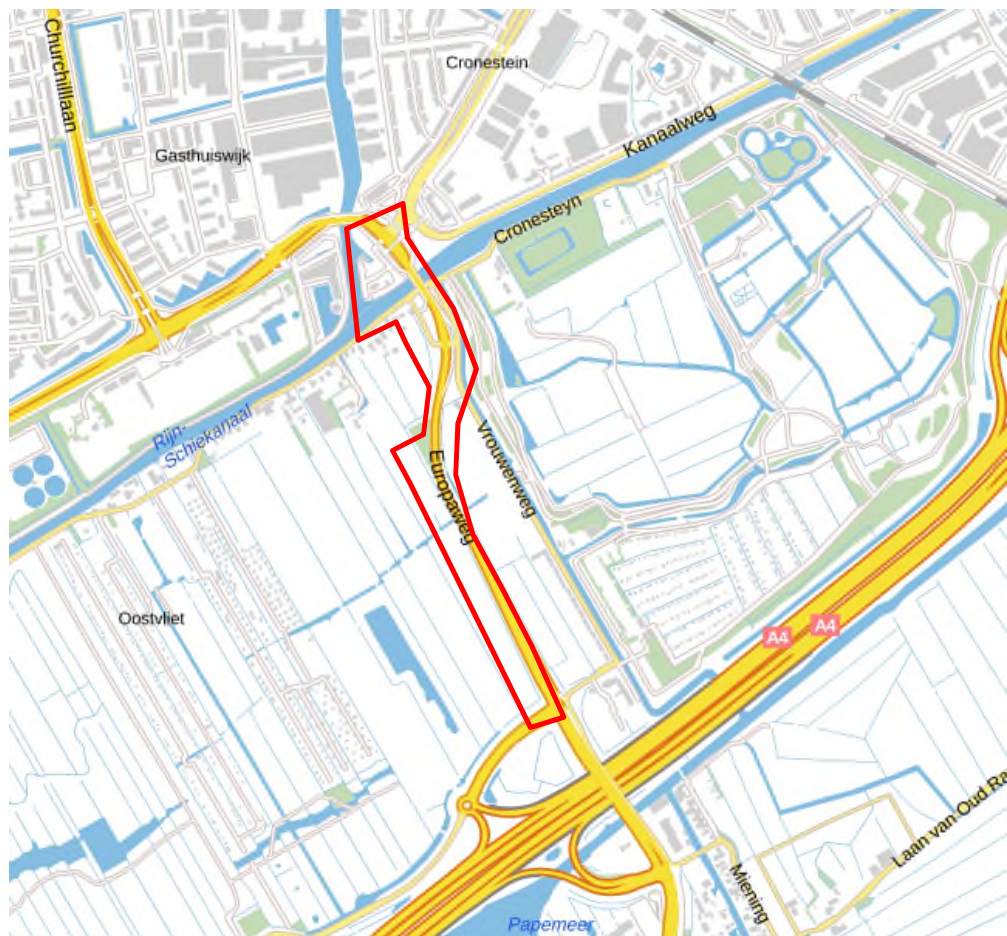
1.1 Aanleiding

Provincie Zuid-Holland is voornemens om de Rijnlandroute aan te leggen. Deze Rijnlandroute gaat een nieuwe oost-westverbinding tussen Katwijk en de snelweg A4 bij Leiden vormen. Als onderdeel van de Rijnlandroute wordt ook de Europaweg (N206) en het Lammenschansplein in Leiden aangepast.

Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Derhalve is voor dit project een Natuurtoets uitgevoerd (Tauw 2014, Kenmerk R009-4817796VJW-nda-V11-NL). In deze natuurtoets wordt aangegeven dat mogelijk beschermde soorten (platte schijfhoren en vliegrouwe vleermuizen) binnen het onderzoeksgebied voorkomen. Provincie Zuid-Holland heeft hiervoor Antea Group gevraagd nader onderzoek uit te voeren om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke aanwezigheid in het onderzoeksgebied van de platte schijfhoren en vliegrouwe vleermuizen.

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van het nader onderzoek in 2019.

In Figuur 1.0 is de ligging van de onderzoeksgebied weergegeven.

Figuur 1.0. Globale ligging onderzoeksgebied (rode kader) in Leiden. Bron achtergrond: PDOK Viewer.

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg
Projectnummer 0435128.00
27 mei 2020
Provincie Zuid-Holland

1.2 Huidige situatie

Binnen de het onderzoeksgebied worden verschillende terreintypen aangetroffen.

Het zuidelijkdeel (ten zuiden van het Rijn-Schiekanaal) van het onderzoeksgebied bestaat grotendeels uit een veenweide gebied. Naast de rijbaan van de Europaweg worden weilanden met ontwateringsloten aangetroffen. In de extensief onderhouden wegberm staat een rijbeplanting van gewone essen (jeugdfase). Tevens zijn enkele bosschages met volwassen bomen binnen het onderzoeksgebied aanwezig. Aan de oostzijde van het onderzoeksgebied is een brede watergang gelegen. Dit is de Vrouwenvaart.

Het noordelijkdeel (ten noorden van het Rijn-Schiekanaal) van het onderzoeksgebied bestaat uit een sterk verstedelijkte omgeving. Binnen dit deel van het onderzoeksgebied worden verkeersknooppunten voor zowel fietsverkeer als voor gemotoriseerd verkeer aangetroffen. Ook zijn hier twee bruggen binnen het onderzoeksgebied aanwezig. Dit zijn de Lammebrug over het Rijn-Schiekanaal en de brug over de Trekvljet. Verder zijn woningen en bedrijfsgebouwen binnen het gebied aanwezig. Het openbare groen binnen dit gebied bestaat uit enkele bomengroepen en intensief onderhouden grasvelden.

In Figuur 1.1 is een impressie gegeven van het onderzoeksgebied.

Figuur 1.1 Impressie van het onderzoeksgebied in Leiden.

1.3 Planvoornemen

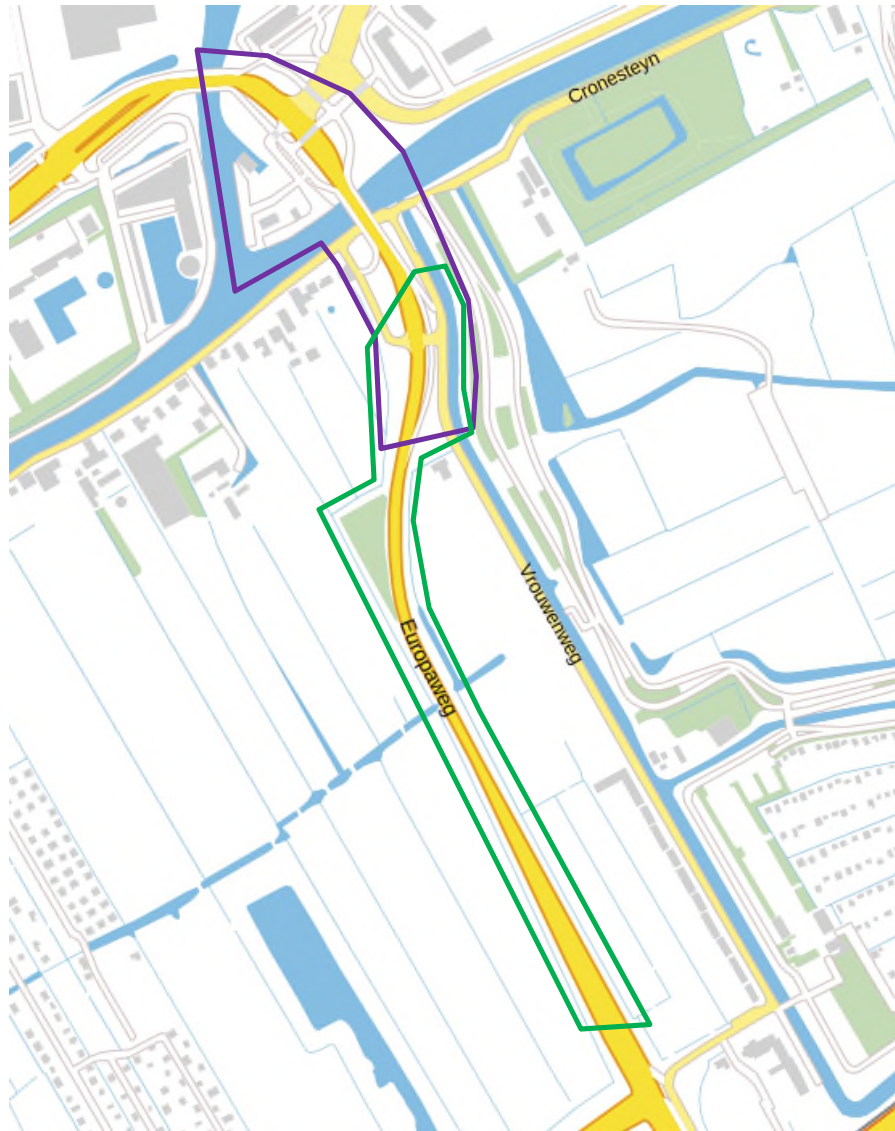
Provincie Zuid-Holland is voornemens om de oost-westverbinding tussen de kust en de A4 bij Leiden te verbeteren. Een onderdeel van dit voornemen is het verbeteren van de doorstroming van het verkeer ter hoogte van de Europaweg en het Lammenschansplein in Leiden. De werkzaamheden zullen onder andere bestaan uit het verbreden van de rijbaan en het vervangen van de twee bruggen binnen het onderzoeksgebied. Tevens zal het Lammenschansplein rigoureus gewijzigd worden.

Op dit moment is nog onduidelijk wanneer de werkzaamheden aan gaan vangen.

2 Methodiek

2.1 Inleiding

Het onderzoeksgebied bevindt zich in een omgeving waar volgens de meest recente verspreidingsgegevens (NDFP 2014-2019) en uit de uitgevoerde natuurtoets (2014) onder andere de beschermde platte schijfhoren en verschillende vleermuissoorten waargenomen kunnen worden.

Figuur 2.0. Het groene kader geeft het onderzoeksgebied voor de platte schijfhoren weer. Het paarse kader geeft het onderzoeksgebied voor de vleermuizen weer. Bron achtergrond: PDOK Viewer.

2.1.1 Platte Schijfhoren

Voor wat betreft de platte schijfhoren is een nader onderzoek verricht naar aanwezigheid van de soort binnen het in Figuur 2.0 aangegeven onderzoeksgebied. Voor het onderzoek naar de aanwezigheid van de platte schijfhoren is gewerkt volgens de methode zoals die is omschreven in de Handleiding Slakken van de Habitatrichtlijn waarnemen 2009 (Stichting Anemoon).

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg
Projectnummer 0435128.00
27 mei 2020
Provincie Zuid-Holland

Voor het inventariseren van de platte schijfhoren zijn twee terreinbezoeken binnen het onderzoeksgebied in de periode tussen juni en augustus 2019 uitgevoerd (zie Tabel 2.1). Tijdens de terreinbezoeken zijn op de meest geschikte locaties aquatische monsters genomen. Hierbij is ter plaatse onderzoek verricht naar de aangetroffen soorten.

2.1.2 Vleermuizen

Binnen het onderzoeksgebied is onderzoek verricht naar het gebruik van de bomenrij en watergang langs de Vrouwenweg, het Rijn-Schiekanaal en de Trekvlief als vliegroute van vleermuizen (zie Figuur 2.0).

Dit onderzoek is uitgevoerd volgens de methode zoals die is omschreven in het vleermuisprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureaus.

Voor het aantonen of uitsluiten van een vliegroute van vleermuizen zijn twee terreinbezoeken uitgevoerd (zie Tabel 2.1) bij gunstige weersomstandigheden.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van de Petterson D240x batdetector. Hiermee zijn tijdens het veldwerk opnamen gemaakt die achteraf geanalyseerd zijn met behulp van het programma Bat Explorer.

Tevens is gebruik gemaakt van een Echo Meter Touch 2 Pro. Met dit apparaat dat op een smartphone kan worden aangesloten kunnen behalve vleermuisgeluiden ook beelden (sonogram) van de vleermuisgeluiden worden verkregen. Ook is met een warmte camera het gedrag van de vleermuizen in beeld gebracht. Tijdens de terreinbezoeken is gekeken en geluisterd naar migrerende vleermuizen.

2.2 Overzicht terreinbezoeken

In Tabel 2.1 is een overzicht gegeven van alle terreinbezoeken en de omstandigheden waaronder deze terreinbezoeken zijn uitgevoerd.

Tabel 2.1. Data en weersomstandigheden (eigen bevindingen) van de terreinbezoeken ter inventarisatie van

Datum	Aanvangs tijd	Onderzoek	Weersomstandigheden			
			Temperatuur bij aanvang	Wind	Neerslag	Bewolking
05-07-2019	09:00	Inventariseren platte schijfhoren	16 °C	Z-3	Droog	Bewolkt
01-08-2019	09:00	Inventariseren platte schijfhoren	20 °C	ZW-3	Lichte regen	Bewolkt
20-05-2019	21:30	Vliegroutes vleermuizen	12 °C	W-3	Droog	Licht bewolkt
19-09-2019	21:00	Vliegroutes vleermuizen	13°C	Zw-2	Droog	Licht bewolkt

de genoemde soorten.

3 Resultaten

3.1 Platte schijfhoren

Platte schijfhoren

De Platte schijfhoren is uiterst gevoelig voor chemische vervuiling. De soort wordt vooral aangetroffen in (gematigd) eutrofe wateren van graslandpolders met een rijke onderwatervegetatie. Krabbenscheervegetaties zijn niet het belangrijkste, maar vooral de rijkdom aan soorten onderwaterplanten en de aanwezigheid van draadwieren zijn bepalend voor het voorkomen van de soort (Bron: Stichting Anemoon).

In Figuur 3.0. zijn de locaties aangegeven die intensief bemonsterd zijn naar exemplaren van de platte schijfhoren. Dit betreft de potentieel meest geschikte locaties binnen het onderzoeksgebied om de platte schijfhoren aan te treffen. Ten behoeve van het onderzoek is een fijnmazig schepnet krachtig door de onderwatervegetatie en door wortels van de oevervegetatie gehaald. De inhoud van het schepnet is vervolgens in een emmer gedaan. Hierna zijn alle gevangen slakjes en andere macrofauna geïnventariseerd. Na bestudering van de gevangen soorten is vastgesteld dat geen platte schijfhorens tussen de gevangen soorten aanwezig waren. Onder de gevangen slakkensoorten zaten onder andere poelslakken, posthorenslak en draaikolkschijfhoren.

Figuur 3.0. Locaties waar gezocht is naar de platte schijfhoren (rode lijnen). Bron achtergrond: PDOK Viewer.

3.2 Vleermuizen

Vliegroutes vleermuizen

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschappelijke structuren (zoals bomenrijen en watergangen) als vliegroutes. De bomenrij en de watergang langs de Vrouwenweg, het Rijn-Schiekanaal en de Trekvlief maken mogelijk onderdeel uit van (essentiële) vliegroutes. Ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden worden onder andere de bomen langs de

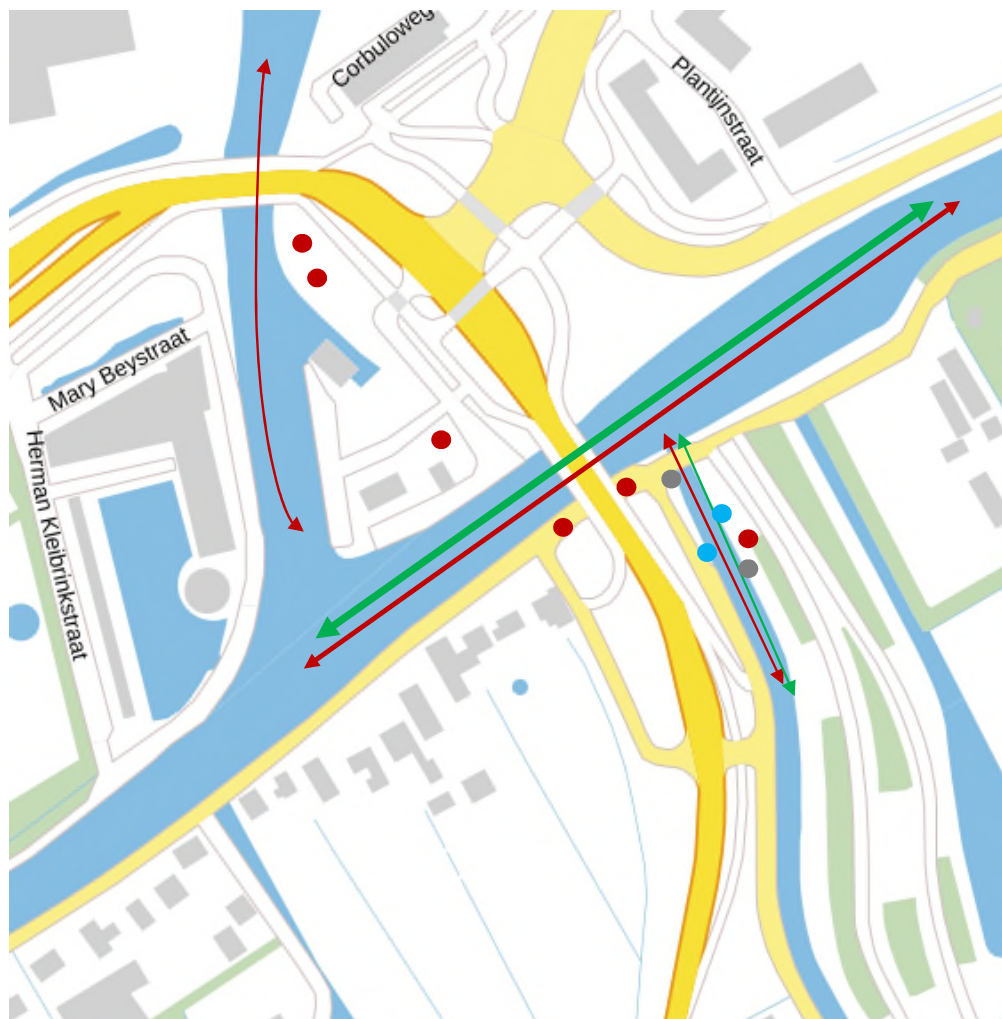
Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg
Projectnummer 0435128.00
27 mei 2020
Provincie Zuid-Holland

Vrouwenweg verwijderd. Verder wordt de watergang van de Vrouwenvaart verlegd. De Lammebrug en de brug over de Trekvljet worden gesloopt en vervangen door een nieuwe brug en het openbare groen op het Lammenschansplein wordt ingrijpend gewijzigd. Om de aan- of afwezigheid van een vliegroute binnen het onderzoeksgebied aan te tonen zijn twee terreinbezoeken uitgevoerd (zie tabel 2.1).

Tijdens de terreinbezoeken zijn verschillende vleermuissoorten waargenomen. Dit betrof ruige- en gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en watervleermuizen. Alle vier deze vleermuissoorten zijn boven de watergangen waargenomen. Boven de Vrouwenvaart en tussen de bomen ter hoogte van de brug over de Trekvaart zijn foeragerende ruige- en gewone dwergvleermuizen waargenomen. Van de gewone dwergvleermuis zijn een twintigtal exemplaren gehoord/waargenomen, van de ruige dwergvleermuis zijn vier exemplaren gehoord/waargenomen, de laatvlieger is tweemaal gehoord/waargenomen en van de watervleermuis zijn 14 exemplaren gehoord/waargenomen.

De waargenomen gewone dwergvleermuizen maakte gebruik van de Trekvljet, het Rijn-Schiekanaal en de Vrouwenvaart als vliegroute. De waargenomen watervleermuizen maakte van de Vrouwenvaart en het Rijn-Schiekanaal als vliegroute. Van de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zijn te weinig waarnemingen gedaan om deze goed te kunnen interpreteren. In Figuur 3.1 zijn de belangrijkste locaties van de waargenomen vleermuizen weergegeven. Om het beeld overzichtelijk te houden zijn niet alle waarnemingen weergegeven.

Figuur 3.1. Locaties van de waargenomen vleermuizen. In de legenda staan de symbolen verklaard. Bron achtergrond: PDOK Viewer.

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg
Projectnummer 0435128.00
27 mei 2020
Provincie Zuid-Holland

Legenda

- Vliegrouete gewone dwergvleermuis
- Vliegrouete watervleermuis
- Foeragerende gewone dwergvleermuis
- Voorbij vliegende laatvlieger
- Foeragerende ruige dwergvleermuis

3.3 Samenvatting nader onderzoek

In de onderzoeksperiode zijn binnen het onderzoeksgebied geen platte schijfhorens aangetroffen.

Binnen het onderzoeksgebied zijn een drietal essentiële vliegroutes van vleermuizen waargenomen.

De Trekvllet, het Rijn-Schiekanaal en de Vrouwenvaart worden door gewone dwergvleermuizen gebruikt om zich tussen de verschillende verblijfplaatsen en tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden te verplaatsen. Tevens wordt het Rijn-Schiekanaal door watervleermuizen gebruikt om zich te verplaatsen binnen hun netwerk van verblijfplaatsen en tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden. Ook boven de Vrouwenvaart zijn watervleermuizen waargenomen maar deze route wordt voor de watervleermuis van minder belang geacht zodat voor deze soort hier niet gesproken kan worden van een essentiële vliegroute.

4 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 3 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt ingegaan op de benodigde acties ten aanzien van de Wet natuurbescherming.

4.1 Toetsing Wet natuurbescherming

4.1.1 Platte schijfhoren

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is beschermd en staat vermeld op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Indien platte schijfhorens worden gedood, verstoord of voortplantings- en rustplaatsen worden vernield of beschadigd, is sprake van overtreding van de gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming.

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen platte schijfhorens aangetroffen.

Gezien het feit dat geen platte schijfhorens binnen het onderzoeksgebied zijn aangetroffen, kan aangenomen worden dat het onderzoeksgebied geen essentieel leefgebied voor de platte schijfhoren vormt. Derhalve bestaat geen gevaar dat door de voorgenomen werkzaamheden exemplaren worden gedood of voortplantings- en rustplaatsen worden vernield of beschadigd.

De werkzaamheden leiden niet tot oppervlakteverlies van bestaand leefgebied van de platte schijfhoren. Derhalve is een overtreding van de Wet natuurbescherming niet aan de orde en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

4.1.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd en staan vermeld op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Indien vleermuizen worden verstoord of gedood, voortplantings- en rustplaatsen worden vernield of beschadigd, essentiële foerageergebieden of vliegroutes worden verwijderd/onderbroken, is sprake van overtreding van de gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming.

Een vliegroute is een vaste route binnen het netwerk van verblijfplaatsen of een route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat een alternatieve route aanwezig is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (omvliegen of onbeschermt).

Binnen het onderzoeksgebied zijn verschillende foeragerende vleermuizen waargenomen. Vooral boven de Vrouwenvaart en tussen de bomen bij het Lammenschansplein werd gefoerageerd (zie Figuur 3.1). Echter in de omgeving zijn voldoende vergelijkbare en zelfs betere (minder lichtverstoring) foerageergebieden aanwezig. In dit geval kan gesteld worden dat binnen het onderzoeksgebied geen essentieel foerageergebied aanwezig is. Tevens worden de locaties na afronding van de werkzaamheden op een vleermuisvriendelijke manier ingericht (vergelijkbare lichtverstoring als in de huidige situatie).

Tijdens de twee terreinbezoeken zijn een twintigtal gewone dwergvleermuizen en circa tien watervleermuizen waargenomen die het Rijn-Schiekanaal (van oost naar west en vice versa) gebruikten als vliegroute om zich te verplaatsen binnen het netwerk van verblijfplaatsen en tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Derhalve kan gesteld worden dat het Rijn-Schiekanaal als essentiële vliegroute door gewone dwergvleermuizen en watervleermuizen

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg
Projectnummer 0435128.00
27 mei 2020
Provincie Zuid-Holland

gebruikt wordt. Wanneer de functionaliteit van deze vliegroute wordt beperkt of volledig te niet wordt gedaan komt de bereikbaarheid van foerageergebieden en verblijfplaatsen in gevaar. Hiermee kunnen lokale populaties van de genoemde soorten in de problemen komen.

Tijdens het onderzoek zijn ook gewone dwergvleermuizen waargenomen welke de Trekvliet en de Vrouwenvaart gebruikte als vliegroute. Dit betrof voor de Trekvliet circa acht exemplaren en voor de Vrouwenvaart circa tien exemplaren. In de omgeving zijn verder geen vergelijkbare lijnvormige structuren aanwezig. Hieruit kan geconcludeerd worden dat voor deze soort de twee watergangen van essentieel belang zijn om zich te verplaatsen tussen hun netwerk van verblijfplaatsen en foerageergebieden. Wanneer de functionaliteit van deze vliegroute wordt beperkt of volledig te niet wordt gedaan komt de bereikbaarheid van foerageergebieden en verblijfplaatsen in gevaar. Hiermee kunnen lokale populaties van de gewone dwergvleermuis in de problemen komen.

Voor de gewone dwergvleermuizen wordt aangenomen dat de verblijfplaatsen ergens in gebouwen in de omgeving van het onderzoeksgebied gevestigd zijn. De watervleermuis is een boom-bewonende soort en heeft zijn verblijfplaats mogelijk in de bomen van Park Cronesteyn en/of in de oude bomen van park Hooghkamer. De watergangen worden gebruikt door de twee genoemde vleermuissoorten om zich te verplaatsen tussen de verschillende verblijfplaatsen en tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De watergangen worden ook gebruikt om te foerageren.

Om de functionaliteit van de vliegroutes te behouden zijn verschillende oplossingen mogelijk. Hiervoor zijn een aantal randvoorwaarden voor de gehanteerde werkwijze opgesteld. Wanneer aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, worden de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming niet overtreden en is geen ontheffing noodzakelijk. De werkwijze dient te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

Indien de functionaliteit van de drie vliegroutes niet gewaarborgd kan blijven, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Dit geldt zowel voor de uitvoeringsfase als voor de permanente nieuwe situatie.

Randvoorwaarden met betrekking tot de werkzaamheden ter plaatse van de drie essentiële vliegroutes (Trekvljet, Rijn-Schiekanaal en Vrouwenvaart).

Uitvoeringsfase

- Werken buiten de actieve periode van vleermuizen (de actieve periode loopt van april tot november);
- Indien binnen de actieve periode van vleermuizen gewerkt wordt dienen de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang te worden uitgevoerd;
- De watergangen (en de bruggen) mogen niet kunstmatig verlicht anders dan in de huidige situatie (watervleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring);
- De watergangen dienen, binnen de actieve periode van vleermuizen tussen zonsondergang en zonsopkomst, vrij te zijn van obstakels welke de functionaliteit van de vliegroute beperken.
- De werkwijze dient te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

Permanente nieuwe situatie

- Langs de verlegde Vrouwenvaart dienen weer bomen te worden aangeplant. Dit mogen bomen van de tweede categorie (hoogte tot 12 meter) zijn;
- Verlichting langs de Vrouwenweg dient zo te worden geplaatst dat deze niet op de Vrouwenvaart schijnt;
- De verbinding (bruggetje) tussen de Vrouwenvaart en het Rijn-Schiekanaal wordt in de nieuwe situatie hetzelfde verlicht als in de huidige situatie (verlichting in het wegdek);
- De watergang van het Rijn-Schiekanaal blijft onverlicht ook ter hoogte van de nieuwe Lammebrug. Eventuele verlichting wordt zo geplaatst dat deze niet op de watergang schijnt;

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg

Projectnummer 0435128.00

27 mei 2020

Provincie Zuid-Holland

- De Trekvliet wordt (ter hoogte van de brug) niet anders verlicht dan in de huidige situatie. Eventuele verlichting wordt zo geplaatst dat deze niet op de watergang schijnt.

5 Conclusie en advies

Algemeen

Provincie Zuid-Holland is voornemens om de Rijnlandroute te realiseren. Onderdeel hiervan is de verkeersdoorstroming ter hoogte van de Europaweg in Leiden te verbeteren. Om dit te realiseren worden de Europaweg en het Lammenschansplein rigoureuus veranderd. Tevens zullen de twee bruggen binnen dit gebied (Lammebrug en de brug over de Trekvljet) vervangen worden.

Ten behoeve van dit voornemen is een Natuurtoets uitgevoerd (Tauw, 2014). Uit deze Natuurtoets is naar voren gekomen dat binnen de invloedssfeer van deze voorgenomen werkzaamheden mogelijk internationaal beschermde soorten voorkomen. Dit betreft de platte schijfhoren en vliegroutes voor vleermuizen.

In 2019 is een nader onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in de aanwezigheid binnen het onderzoeksgebied van de platte schijfhoren en vliegroutes van vleermuizen.

Conclusies: Beschermde soorten

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen platte schijfhorens aangetroffen. Hieruit wordt geconcludeerd dat geen (essentieel) leefgebied van de platte schijfhoren binnen het onderzoeksgebied aanwezig is. Wat betreft de platte schijfhoren is geen overtreding van de Wet natuurbescherming aan de orde en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden en/of mitigerende maatregelen te worden genomen.

Tijdens het onderzoek zijn binnen het onderzoeksgebied drie vliegroutes vastgesteld. Het betreft drie essentiële vliegroutes van de gewone dwergvleermuis. Eén van deze vliegroutes van de gewone dwergvleermuis is tevens een essentiële vliegroute van de watervleermuis. Dit betreft het Rijn-Schiekanaal (zie Figuur 3.1).

Om de functionaliteit van deze vliegroutes te behouden worden een aantal randvoorwaarden geadviseerd. Deze zijn gesplitst in de uitvoeringsfase en de permanente nieuwe situatie. De randvoorwaarden staan aangegeven in Hoofdstuk 4.1.2.. Indien deze randvoorwaarden in acht worden genomen is wat betreft vleermuizen geen overtreding van de Wet natuurbescherming aan de orde en is geen ontheffing noodzakelijk. De randvoorwaarden worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Indien het niet mogelijk is om aan de aangegeven randvoorwaarden te voldoen dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Tabel 5.1. Samenvatting conclusies en vervolgstappen.

Soort	Essentieel leefgebied binnen projectgebied	Is sprake van overtreding	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen / soort-specifieke maatregelen
Platte schijfhoren	Nee	Nee	Nee	Geen maatregelen
Vleermuizen	Ja	Nee, wanneer functionaliteit van de vliegroutes behouden blijft	Nee, mits aan de randvoorwaarden voldaan wordt	Opstellen ecologisch werkprotocol met in acht neming van de in Hfst. 4.1.2. genoemde randvoorwaarden

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg
Projectnummer 0435128.00
27 mei 2020
Provincie Zuid-Holland

Bronnen

- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Watervleermuis.
- **Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO),** deskundigheidseisen ecologische deskundige.
- **Stichting Anemoon,** Handleiding Slakken van de Habitatrichtlijn waarnemen.
- **Natuurtoets PIP en TB's A4 en A44 Rijnlandroute,** Tauw, november 2014.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM

E. dammis.visser@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2019

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Natuurtoets
N206 Europaweg
projectnummer 435128
20 oktober 2021 revisie 3
Provincie Zuid-Holland

Bijlage 3: Rapportage jaarrond onderzoek vleermuizen

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg

projectnummer 0435128.108
definitief revisie 01
19 oktober 2021

Nader onderzoek beschermde soorten

N206 Europaweg

projectnummer 0435128.108

definitief revisie 01
19 oktober 2021

Auteur

Reinier van Trigt
Dagmar Broström

Opdrachtgever

Provincie Zuid-Holland
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW 'S-GRAVENHAGE

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
20-10-2021

beschrijving revisie 01
definitief

gecontroleerd
R.H. van Trigt

vrijgave
G.J. Muijs

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Beschrijving onderzoeksgebied	2
1.3	Planvoornemen	3
2	Methodiek	4
2.1	Vleermuizen	4
2.1.1	Ecologie van vleermuizen	4
2.1.2	Methode vleermuizen	5
2.2	Jaarrond beschermd vogelnest	7
3	Resultaten	8
3.1	Vleermuizen	8
3.1.1	Zwermgedrag, vliegroutes en (zomer)verblijfplaatsen	8
3.1.2	Paarterritoria en (paar)verblijfplaatsen	8
3.1.3	Foerageergebied	8
3.2	Jaarrond beschermd nest	9
3.3	Samenvatting nader onderzoek	9
4	Effectbeoordeling	11
4.1	Toetsing Wet natuurbescherming	11
4.1.1	Vleermuizen	11
4.1.2	Jaarrond beschermd vogelnest	12
5	Conclusie	13
5.1	Conclusies: Beschermde soorten	13
5.2	Advies	14
6	Bronnen	15

Nader onderzoek beschermde soorten
N206 Europaweg
projectnummer 0435128.108
19 oktober 2021 revisie 01

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De provincie Zuid Holland is voornemens om de N206 te gaan opwaarderen als onderdeel van de Rijnlandroute.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot de actuele natuurwetgeving. Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Derhalve is voor dit project een natuurtoets uitgevoerd (Antea Group, 2019). In deze natuurtoets is geadviseerd nader onderzoek uit te voeren om inzicht te krijgen in het daadwerkelijke gebruik van het onderzoeksgebied door beschermde soorten. Dit betreft vleermuizen en een jaarrond beschermd vogelnest. Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van het nader onderzoek in 2021.

In onderstaande Figuur 1.1 is de ligging van het onderzoeksgebied weergegeven.

Figuur 1.1 (Mogelijke) locaties beschermde soorten in het plangebied (rood omkaderd). Bron ondergrond Google Maps

1.2 Beschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied (zie figuur 1.1.) voor het nader onderzoek bestaat uit de bestaande Lammebrug en Trekvliefbrug. Daarnaast wordt het mogelijk jaarrond beschermd vogelnest in de bomengroep langs de N206 Europaweg globaal tegenover het perceel Vrouwenweg 57 onderzocht.

In onderstaande afbeeldingen is een impressie gegeven van het onderzoeksgebied.

Figuur 1.2 Jaarrond beschermd vogelnest (buiserthorst)

Figuur 1.3. Links: Trekvliefbrug met losse betonplaten.

Rechts: Lammebrug met mogelijk geschikte locaties voor vleermuizen (foto M. van Beelen juni 2021)

Figuur 1.4 Impressie van de vliegroutes (van boven naar onder de Vrouwenvaart, Rijn-Schiekanaal en Trekvljet met de kunstwerken die onderdeel zijn van de werkzaamheden aan de N206-Europaweg.

Op basis van het terreinbezoek blijkt dat in het onderzoeksgebied op twee plaatsen elementen aanwezig die mogelijk geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Het gaat om de openingen in de constructie van de Lammebrug en Trekvljetbrug (zie Figuur 1.3). De ligging van de locaties zijn weergegeven op Figuur 1.1. Aangezien het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen uit 2014 verouderd is (ruim zeven jaar geleden) is niet uit te sluiten dat deze elementen gebruikt worden door vleermuizen. De fietstunnels in het plangebied bestaan ook uit betonnen platen met spleten er tussen. Deze spleten zijn ook in potentie geschikt voor vleermuizen. Echter, deze tunnels zijn sterk verlicht waardoor de tunnels niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Essentiële vliegroutes die zijn gevonden in de eerdere natuuronderzoeken zijn: de Trekvljet ter hoogte van de Trekvljetbrug en het Rijn-Schiekanaal ter hoogte van de Lammebrug en de Vrouwenvaart ter hoogte van de Knotterpolderbrug. Het gaat om vliegroutes van de watervleermuis, meervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (Tauw, 2014b en Antea Group, 2019).

1.3 Planvoornemen

De provincie Zuid Holland is voornemens om de N206 (Europaweg) op te waarderen. De weg wordt verbreed en aansluitingen worden verbeterd.

De werkzaamheden bestaan onder meer uit het vervangen van bruggen in de vliegroutes van vleermuizen. Door de vernieuwing van de Lammebrug, Trekvljetbrug en ecoduidker kunnen mogelijk ook verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast. Tot slot bevindt zich in de bosschade langs de huidige provinciale weg een jaarrond beschermd vogelnest.

2 Methodiek

2.1 Vleermuizen

2.1.1 Ecologie van vleermuizen

Het onderzoeksgebied bevindt zich in een omgeving waar volgens de meest recente verspreidingsgegevens van de NDFF de in Tabel 2.1 genoemde vleermuissoorten waargenomen kunnen worden. In deze tabel is tevens een schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen gegeven. Per soort staat weergegeven hoe ze het landschap gebruiken, waar verblijfplaatsen aangetroffen kunnen worden en de status van voorkomen in Nederland.

Daarnaast is met een rood kruis aangegeven welke potenties het onderzoeksgebied (en de nabije omgeving) voor de desbetreffende soort heeft.

Tabel 2.1: Schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen.

Soort	Foerageergebied	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Licht jachtgebied	Licht vliegroute	Verblijfplaats in bomen	Verblijfplaats in gebouwen	Status*
Gewone dwergvleermuis	X	-	-	-	-	X					A
Ruige dwergvleermuis	X	-	-	-	-	X					VA
Rosse vleermuis	X	-	-	-	-	X					VA
Laatvlieger	X	-	-	-	-	X					A
Meervleermuis	X	-	-	-	-	X					Z
Watervleermuis	X	-	-	-	-	X					Z

*A = algemeen, VA = vrij algemeen, Z = zeldzaam.

In het tekstkader op de volgende pagina is uitleg gegeven van vleermuisbegrippen die (deels) in bovenstaande tabel staan en die relevant zijn voor dit nader onderzoek.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar meerdere typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.

Foeragegebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert. Een foeragegebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foeragegebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Vliegroutes

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foeragegebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foeragegebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt).

Paarterritoria

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

2.1.2 Methode vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is in de periode mei tot en met september 2021 uitgevoerd. In deze periode is onderzoek uitgevoerd door te zoeken naar jagende, trekken en zwermende vleermuizen. Tevens is gezocht naar paarterritoria en verblijfplaatsen. Hierbij zijn de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen gevolgd die opgesteld zijn door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus; "Protocollen voor vleermuisinventarisaties maart 2021".

De onderzoeken onder de Lammbrug en Trekvliesbrug in Leiden hebben plaats gevonden door vanuit een kano onder de bruggen te posten. Hierbij is gelet op voorbij vliegende vleermuizen, foeragerende vleermuizen en verblijfplaatsen van vleermuizen in de bruggen.

Tijdens het onderzoek is onder andere gewerkt met de Petterson D240x detector. Hiermee zijn tijdens het veldwerk opnamen gemaakt die achteraf geanalyseerd zijn met behulp van het programma Bat Explorer.

Tevens is gebruik gemaakt van een Echo Meter Touch 2 Pro. Met dit apparaat dat op een smartphone kan worden aangesloten kunnen behalve vleermuisgeluiden ook beelden (sonogram) van de vleermuisgeluiden worden verkregen. Ook is met een warmte camera het gedrag van de vleermuizen in beeld gebracht.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor ook op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind (meer dan 3 Beaufort), langdurige regenval, dichte mist en

temperaturen onder de 10 graden Celsius zijn belemmerende factoren. Dergelijke weersomstandigheden zijn vermeden.

In totaal zijn elf veldbezoeken uitgevoerd in de periode mei tot en met september 2021. In Tabel 2.2 is een overzicht gegeven van alle veldbezoeken en de omstandigheden waaronder het veldwerk is uitgevoerd. De weersomstandigheden zijn gebaseerd op eigenwaarnemingen van de onderzoeker.

Tabel 2.2. Overzicht van de veldbezoeken.

Datum	Aanvang	Onderzoek	Weersomstandigheden			
			Temperatuur bij aanvang	Windkracht en -richting	Neerslag	Bewolking
Onderzoeken Lammebrug						
16-05-2021	21:15	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	11 °C	ZW-2	Droog	Onbewolkt
08-06-2021	04:00	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	14 °C	NO-1	Droog	Onbewolkt
05-08-2021	00:00	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	16 °C	O-2	Droog	Licht bewolkt
30-08-2021	02:00	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	15 °C	N-2	Droog	Licht bewolkt
21-09-2021	21:15	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	15 °C	N-2	Droog	Bewolkt
Onderzoeken Trekvliesbrug						
30-05-2021	21:45	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	14 °C	NO-3	Droog	Onbewolkt
24-06-2021	03:00	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	13 °C	O-2	Droog	Bewolkt
08-07-2021	22:00	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	17 °C	O-2	Droog	Onbewolkt
06-08-2021	0:00	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	16 °C	O-2	Droog	Licht bewolkt
30-08-2021	0:00	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	15 °C	N-2	Droog	Licht bewolkt
21-09-2021	23:15	Foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen vleermuizen	15 °C	N-2	Droog	Bewolkt

2.2 Jaarrond beschermd vogelnest

Voor wat betreft het jaarrond beschermd vogelnest is onderzocht of het nest in gebruik is en welke vogelsoort gebruik maakt van dit nest. Door middel van veldbezoek in de broedperiode is het gebruik van het vogelnest en de vogelsoort te bepalen.

3 Resultaten

3.1 Vleermuizen

Voor het aantonen of uitsluiten van verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden of essentiële vliegroute van vleermuizen zijn elf terreinbezoeken uitgevoerd (zie Tabel 2.2) bij gunstige weersomstandigheden.

3.1.1 Zwermgedrag, vliegroutes en (zomer)verblijfplaatsen

Binnen het onderzoeksgebied blijkt dat het Rijn-Schiekanaal door verschillende vleermuizen wordt gebruikt als essentiële vliegroute. Dit zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, meervleermuis en watervleermuis.

De Trekvliet wordt alleen door gewone dwergvleermuizen gebruikt als essentiële vliegroute.

In de bruggen zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

Binnen het onderzoeksgebied zijn diverse foeragerende en baltsende vleermuizen waargenomen. Dit wordt in de volgende paragrafen nader beschreven.

3.1.2 Paarterritoria en (paar)verblijfplaatsen

Lammebrug

Tijdens de twee veldbezoeken in augustus/ september zijn 6 baltsende gewone dwergvleermuizen en 5 baltsende ruige dwergvleermuizen gehoord. Deze waarnemingen zijn rondom de Lammebrug gedaan.

In het onderzoeksgebied zijn geen (paar)verblijfplaatsen gevonden. Er zijn ter hoogte van de Lammebrug ook geen in- of uitvliegende vleermuizen gezien.

Trekvlietbrug

Tijdens de twee veldbezoeken in augustus/ september is 1 baltsende gewone dwergvleermuis gehoord (21 september 2021). Deze waarneming is ten noorden van de Trekvlietbrug gedaan boven de Trekvliet aan de kant van Leiden.

In het onderzoeksgebied zijn geen (paar)verblijfplaatsen gevonden. Er zijn ter hoogte van de Trekvlietbrug ook geen in- of uitvliegende vleermuizen gezien.

3.1.3 Foerageergebied

Tijdens ieder veldbezoek (dat ter inventarisatie van vleermuizen is uitgevoerd) zijn in het projectgebied foeragerende vleermuizen waargenomen/ gehoord. In onderstaande tabellen 3.1 (Lammebrug) en 3.2 (Trekvlietbrug) worden per veldbezoek de waargenomen vleermuizen weergegeven.

Lammebrug

Tabel 3.1. Overzicht waarnemingen fouragerende vleermuizen Lammebrug.

Datum	Waargenomen foeragerende vleermuizen					Laatvlieger
	Gewone dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis	Rosse vleermuis	Water vleermuis*	Meer vleermuis*	
	Onderzoek Lammebrug					
16-05-2021	>20	-	1**	5**	-	-
08-06-2021	>20	5	3**	3**	-	-
05-08-2021	>20	5	10**	>10**	5**	10**
30-08-2021	>10	10	-	>10**	6**	10**
21-09-2021	>10	10	-	1**	-	-

* na analyse met Batexplorer

** alleen voorbijvliegend

Trekvljetbrug

Tabel 3.2. Overzicht waarnemingen fouragerende vleermuizen Trekvljetbrug.

Datum	Waargenomen foeragerende vleermuizen			
	Gewone dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis	Laatvlieger	Water vleermuis*
	Onderzoek Trekvljetbrug			
30-05-2021	>10	-	-	-
24-06-2021	>10	-	2	-
08-07-2021	>10	-	-	-
06-08-2021	>20	2	-	-
30-08-2021	>10	3	-	1**
21-09-2021	4	2	-	-

* na analyse met Batexplorer

** alleen voorbijvliegend

De waargenomen twee laatvliegers foerageerden boven de Trekvljet aan de kant van Leiden en hebben de Trekvljetbrug niet gepasseerd.

3.2 Jaarrond bescherm nest

In het broedseizoen is geconstateerd dat de buizerd gebruik maakt van het nest in de bomengroep langs de N206-Europaweg.

Dit nest van de buizerd ook wel buizerdhorst genoemd is jaarrond beschermd. Bij werkzaamheden in de omgeving van dit nest aan de provinciale weg N206 dienen maatregelen te worden getroffen om de buizerd niet te verstoren.

3.3 Samenvatting nader onderzoek

In de gehele onderzoeksperiode zijn binnen en nabij het onderzoeksgebied diverse vleermuissoorten waargenomen. Dit betreft de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, meervleermuis en de laatvlieger. De meeste vleermuizen foerageerden rondom de Lammebrug en minder vleermuizen rondom de Trekvljetbrug. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen vleermuisverblijfplaatsen gevonden.

In het onderzoeksgebied is tevens een buizerdhorst aangetroffen. Deze nestplaats is jaarrond beschermd.

In Tabel 3.3 is een overzicht gegeven van alle waarnemingen die tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen, huismussen en kleine marterachtige zijn gedaan.

Tabel 3.3. Waarnemingen (soort, aantal en gedrag) per veldbezoek die ter inventarisatie van vleermuizen zijn gedaan bij de Lammebrug en Trekvlietbrug.

Datum	Onderzochte soort	Waarnemingen		
		Soort	Aantal	Gedrag
Lammebrug				
16-05-2021	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	>20	Foeragerend Vorbijvliegend
		Watervleermuis	5	Vorbijvliegend
		Rosse vleermuis	1	Overvliegend
08-06-2021	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	>20	Foeragerend Vorbijvliegend
		Ruige dwergvleermuis	5	Foeragerend Vorbijvliegend
		Watervleermuis	3	Vorbijvliegend
		Rosse vleermuis	3	Overvliegend
05-08-2021	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	>20	Foeragerend Vorbijvliegend
		Ruige dwergvleermuis	5	Foeragerend Vorbijvliegend
		Watervleermuis	>10	Vorbijvliegend
		Meervleermuis	5	Vorbijvliegend
		Rosse vleermuis	10	Overvliegend
30-08-2021	Vleermuizen	Laatvlieger	10	Overvliegend
		Gewone dwergvleermuis	>10	Foeragerend Vorbijvliegend
		Ruige dwergvleermuis	10	Foeragerend Vorbijvliegend
		Watervleermuis	>10	Vorbijvliegend
		Meervleermuis	6	Vorbijvliegend
21-09-2021	Vleermuizen	Laatvlieger	10	Overvliegend
		Gewone dwergvleermuis	>10	Foeragerend Vorbijvliegend
		Ruige dwergvleermuis	10	Foeragerend Vorbijvliegend
30-05-2019	Vleermuizen	Watervleermuis	1	Vorbijvliegend
		Gewone dwergvleermuis	>10	Foeragerend Vorbijvliegend
		Ruige dwergvleermuis	2	Foeragerend
24-06-2021	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	>10	Foeragerend Vorbijvliegend
08-07-2021	Vleermuizen	Laatvlieger	2	Foeragerend
		Gewone dwergvleermuis	>10	Foeragerend Vorbijvliegend
06-08-2021	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	>20	Foeragerend Vorbijvliegend
		Ruige dwergvleermuis	2	Foeragerend Vorbijvliegend
30-08-2021	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	>10	Foeragerend Vorbijvliegend
		Ruige dwergvleermuis	3	Foeragerend Vorbijvliegend
		Watervleermuis	1	Vorbijvliegend
21-09-2021	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	4	Foeragerend Vorbijvliegend
		Ruige dwergvleermuis	2	Foeragerend Vorbijvliegend
Trekvlietbrug				

4 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 3 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt ingegaan op de benodigde acties ten aanzien van de Wet natuurbescherming. In paragraaf 4.1 zijn de consequenties voor de planning aangegeven.

4.1 Toetsing Wet natuurbescherming

4.1.1 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd en staan vermeld op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Indien vleermuizen worden verstoord of voortplantings- en rustplaatsen worden vernield of beschadigd, is sprake van overtreding van de gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Foerageergebied en vliegroutes zijn beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied of vliegroute ook de verblijfplaats zou verdwijnen.

Het onderzoeksgebied rondom de Lammebrug wordt door zes vleermuissoorten gebruikt als vliegroute en door twee soorten als foerageergebied. De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis foerageren rondom de Lammebrug.

Het onderzoeksgebied rondom de Trekvlietbrug wordt voornamelijk gebruikt door foeragerende gewone dwergvleermuizen.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere geschikte gebieden gelegen die voor foeragerende vleermuizen interessant zijn zoals polderpark Cronesteyn en de Vlietpolder. Hierdoor kan gesteld worden dat binnen het onderzoeksgebied geen essentieel foerageergebied aanwezig is. Tevens zal de situatie na afronding van de werkzaamheden vergelijkbaar zijn met de huidige situatie zodat er alleen (mogelijk) negatieve effecten voor vleermuizen optreden in de uitvoeringsfase.

Tevens zijn enkele baltsende gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen waargenomen bij de Lammebrug. Bij de Trekvlietbrug betreft het 1 baltsende gewone dwergvleermuis. Baltsende gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen baltsen niet vanuit hun verblijfplaats maar op een plek in de buurt van hun paarverblijfplaats waar veel vrouwtjes langs vliegen. Baltsgedrag indiceert dat in de nabijheid een paarverblijfplaats aanwezig is (www.vleermuizenindestad.nl). Paarverblijfplaatsen zijn binnen het onderzoeksgebied niet aangetroffen. Waarschijnlijk bevinden deze zich in gebouwen in de buurt van het onderzoeksgebied.

Het Rijn-Schiekanaal en de Trekvliet vormen essentiële vliegroutes voor vleermuizen. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen essentiële foerageergebieden en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

Derhalve is voor werkzaamheden rondom de Lammebrug en Trekvlietbrug mogelijk sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Het Rijn-Schiekanaal en de Trekvliet dienen ten alle tijde de functie van vliegroute voor vleermuizen te kunnen vervullen. Indien dit niet gegarandeerd kan worden, is dit een overtreding van de Wet natuurbescherming en dient een ontheffing te worden aangevraagd. Indien door maatregelen negatieve effecten op de vliegroutes voorkomen kunnen worden hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

4.1.2 Jaarrond beschermd vogelnest

Jaarrond beschermde vogelnesten, zoals die van de buizerd, zijn het gehele jaar beschermd (onder de Wet natuurbescherming) en dus niet alleen tijdens de broedperiode. Indien aanwezige nesten of rustplaatsen worden verstoord of verwijderd, is sprake van overtreding van de gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming.

Derhalve kan er sprake zijn van een overtreding van de Wet natuurbescherming indien de buizerdhorst niet behouden kan blijven en/of werkzaamheden plaatsvinden die het gebruik van de buizerdhorst aantasten c.q. de buizerd van zijn nest verjagen. Voor deze ontwikkeling dient een ontheffing aangevraagd te worden. Indien door maatregelen negatieve effecten op de buizerdhorst voorkomen kunnen worden hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

5 Conclusie

De provincie Zuid Holland is voornemens om de N206 te gaan opwaarderen als onderdeel van de Rijnlandroute. Naar aanleiding van de eerste bevindingen van het natuuronderzoek is in 2021 een nader onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in het daadwerkelijke gebruik van het projectgebied door vleermuizen en het jaarrond beschermd nest.

5.1 Conclusies: Beschermde soorten

Vleermuizen

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen binnen en nabij het projectgebied zijn zes verschillende vleermuissoorten waargenomen. Dit betrof gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen, meervleermuizen, watervleermuizen, rosse vleermuizen en laatvliegers. Vaste rust- of verblijfplaatsen of essentiële foerageergebieden zijn niet aangetroffen.

Wel zijn het Rijn-Schiekanaal en de Trekvliet essentiële vliegroutes voor vleermuizen. Voor het Rijn-Schiekanaal betreft het de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, meervleermuis en watervleermuis. Voor de Trekvliet alleen de gewone dwergvleermuis. Wat betreft vleermuizen is er sprake van mogelijke aantasting van deze essentiële vliegroutes bij het uitvoeren van de werkzaamheden en is indien negatieve effecten niet voorkomen kunnen worden een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan de orde.

Jaarrond beschermd vogelnest

Tijdens het nader onderzoek is een buizerdhorst aangetroffen in de bomengroep naast de N206 Europaweg. Indien de werkzaamheden aan de N206-Europaweg effect hebben op het in stand houden van de buizerdhorst dient ook hiervoor een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Soort	Essentieel leefgebied binnen projectgebieden	Is sprake van overtreding	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen / soort-specifieke maatregelen
Vleermuizen	Ja, Rijn-Schiekanaal vliegroute voor zes vleermuissoorten. Trekvliet vliegroute voor één vleermuissoort	Mogelijk	Mogelijk	Soort specifiek maatregelen nemen. Indien dit niet mogelijk is dient een ontheffing Wnb te worden aangevraagd.
Jaarrond beschermd nest	Ja, buizerdhorst aan de rand van projectgebied N206-Europaweg	Mogelijk, afhankelijk van werkzaamheden (in broedseizoen) en afstand tot aan buizerdhorst	Mogelijk	Werken aan de N206-Europaweg buiten broedseizoen buizerd en vogelnest en de locatie rond het nest behouden

Tabel 5.1. Samenvatting conclusies en vervolgstappen.

5.2 Advies

Om te voorkomen dat verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden worden of om een ontheffing aan te kunnen vragen dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin worden duidelijk de voorgenomen werkzaamheden en de mogelijke effecten op de aanwezige beschermde soorten omschreven. Tevens wordt hierin aangegeven hoe effecten voorkomen en/of gemitigeerd kunnen worden.

6 Bronnen

- **Antea group, 2019.** N206 Europaweg. Nader onderzoek vliegroutes vleermuizen en platte schijfhoren.
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.
- **Van Dijk A.J., 2011.** Handleiding Broedvogel Monitoring Project. SOVON, Beek-Ubbergen.
- **Hustings M.F.H., Kwak R.G.M., M.J.S.M. Reijnen en P.F.M. Opdam, 1984.** Handboek vogelinventarisatie. Natuurbeheer in Nederland deel 3. PUDOC/Vogelbescherming, Wageningen/Zeist.
- **RUDNHN,** Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming.
- **Limpens H., Regeling J. en Koelman R., 2009.** Vleermuizen en planologie.
- **Netwerk Groene Bureaus, 2017.** Vleermuisprotocol 2017.
- **Tauw, 2014a.** Natuurtoets PIP en TB's A4 en A44 RijnlandRoute. 19 november 2014.
- **Tauw, 2014b.** Notitie veldinventarisaties RijnlandRoute. 24 oktober 2014.
- **Tauw, 2014c.** Mitigatie en compensatieplan PIP Rijnlandroute.

Overig:

- www.vleermuizenindestad.nl
- www.Zoogdiervereniging.nl
- www.NDFF.nl

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM
0162 487 000
E. info@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.